

Yoon Yesu Ye Weng Amun Yoonbed Wongkoon

Yoon Ye Buk Komo Dowad Wongkoon

Yoon ye buk andowoon yiri kuu Keresu kuu kane kuu ambobandoon. Yoon ye dowaken kuu ye buk kimingkaibdan kuu Yesu kuu Godbed Kionoona Monoonman Keresu, Ye kuu God ye Mingki kii ande anam andibka Ye yaambed wadkeri kandime anded (20:31). Kwane, Yesu komo komo kamenaboon kuye id kuu Yoonbed korokboon. Kwane, Yuudan yi korok korok yedmimaib kuu Yesu ye yoman winiwendan kuu arewa andimaib kowe, Yoonbed inande Yuudan yi inamen kuu arewa ande korokboon.

Wongkoonman

Yoon kuu Yesu ye kedmengkandeendan wad ayooob kuyaom kuu ye kuu maa. Kowe, ye indobbed komo keroon wedmenaboon kuu wongkoon. Yoon kuu “Yesumbed ye mimyob dowaken keenembirimaan ye karub” (13:23, 19:26, 20:2, 21:7,20,24). Wongkoon ye weeb kuu AD 87 areb.

Korok Weng

1. Yesu Kuu Kane Andi Ye Weng (1:1-18)
2. Yesu Kuu God Ye Deme Andowe Awinoon (1:19-51)
3. Yesu Kidangkambon God Ye Deme Awinoon (sapta 2–11)

4. Yesu Burudandoon Ye Orokbun Arimingku Aom Komo Kamoon (sapta 12–19)
5. Yesu Bobnoon Yirimbed Nenkoonoon (20:1-29)
6. Buk Kee Komo Dowad Wongkoon Ye Weng Kowoon (20:30-31)
7. Yesu Galeli Angkambed Angkadoroona Ye Karub Ediib Wedmeniwen (sapta 21)

Weng Kuu Karub Keroon

¹ Yimin andowoon yiri kuu Weng doreen, kwane Weng kuu God yoom ibmo dohiriwen, kwane Weng kuu God.

² Andowoon yiri kuu ye kuu God yoom ibmo dohiriwen.

³ Kumkam korem kuu Weng ye yaambéd kowane ongmenaboon, yeyiibbanbed kuu ma ongmino kuu.

⁴ Weng kuu wadkeri ye ambokab, kwane kuye wadkeri kuu nimakarub korem yi nambiri.

⁵ Kumun aom kuu nambiri yuroon, kumban kumunbed nambiri kuu kebenenindeban keroon.

⁶ Karub maa God yaambéd kowoona monoon kuu, yaningko kuu Yoon.

⁷ Ye kuu kuye nambiri ye dowad Godbed yedmenoona wengamboroon kuu daandok monoon. Kwanikob ye komo daandoon yaambéd nimakarub korem anam andiwed yimin.

⁸ Yoon ye kumbed ye kuu nambirimban. Ye kuu nambiri ye weng daandi ye dowadmo monoon.

⁹ Nambiri anam kee nimakarub korem yaa nambiri kondimaan kuu okad kiri monoon kii!

¹⁰ Kwane, ye kuu okad kiri menene doboroon. Okad kiri kuu ye yaambed ongmoon kumban, okad kiridanbed ye kuu kuiyoo ande kaadkerune baamonindo.

¹¹ Ye kuu yekanmo yaa monoon, kumban yi kuu wedmendandiwen.

¹² Kuned kane kanembed ye weng wengambere awinenib ye yaa anam andiwen kuu, yembed yi kuu God ye dana meed keru ye dowad kingkoon.

¹³ Yi kuu God ye dana meed keru kuu ayowa ayowa dobere dobere miniwen yaambedban o ambimban yi dowaken yaambedban o karub ye dowaken yaambedban, kukuu God yaambed kui.

¹⁴ Weng kee karub kerekore nub aom doboroon. Ye aromkono nambiri kuu wedmuwen, God ye Mingki mimo ye aromkono nambiri kui, ye kuu Ambe God yaambed monoon. Ye kuu kabamoon kondoon ye mimyob dowakeniib anam anamiibbed ibnenoon.

¹⁵ Yoonbed ye dowad daande baandoon, “Ne yoman mananeen ye karub kuu darewoob arimbed, ne arebban, amborom kuu yedin anukbed doboroon kowe ande daandimain kuye karub kukei.” andoon.

¹⁶ Ye kabamoon kondoon ye mimyob dowakeniib anam anamiibbed ibnenoon yaambed nub yaa amun kerundi yemoon kondimaan.

¹⁷ Kedi, amob kuu Moses yaambed kowe kondoon, kumban kabamoon kondoon ye mimyob dowakeniib anam anamiib kuu Yesu Keresu yaambed kowe kondoon.

¹⁸ Kane kane mim kuu God ma wedmenindo, kumban ye Dana Mingki mimo, ye kuu God

kumbed ye yoom Ambe God yoom kuu ibmo kowe, ye kuu God kuu komarewa nub yaa korokbendoon kui.

Yesu Ye Dowad Yoonbed Dakmoon

¹⁹ Ke Yoon ye weng kei. Yuudan yi korok korok Yerusalem aom doriib kumbed God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yenayiib kurikuri awandidan yenayiib ben Yooniib yaa kiribiiwa menenib kaamoniwen, “Eb kuu kane?” andiwen.

²⁰ Kwanandiiwa, Yoonbed nindorokiibbed yi yaa ongme inandoon, “Ne kuu Godbed kinaneena mananeenman Keresumban.” andoon.

²¹ Kwanandoona, yimbed ika kaamoneniwen, “Kwani kowe, ma eb kuu kane? Eb kuu Elaidyayoo?” andiwen. Kwanandiiwa, Yoonbed yedmoon, “Ne kuu kuimban.” andoona kaamoneniwen, “Kwani kowe, eb kuu profesiman ande meedmuub kuiyoo?” andiiwa, Yoonbed inandoon, “Yii.” andoon.

²² Kwane, yimbed yedmiwen, “Kwani kowe, eb kuu kane kui? Ebmeren ye dowad inande kondebko, wene karub nub ben kiribiiwa munuwendan kuu ika wene yedmemdem.” andiwen.

²³ Kwane, Yoonbed profesiman Aisaiya ye weng keyiib kwane yedmendoon, “Ne kuu karub amboon angkambed baande daandimain, ‘Kwane, Yariman ye dowad kiwaan kuu yorokmo ongmime.’ andimain.” andoon.

²⁴ Kwanandoona, Farisidan yena ben kiribiiwa miniwen kumbed

²⁵ Yoon yaa kaamoniwen, “Kwani kowe, ebka dakmeeb kuu eb kuu Godbed kinaneena mananeenman Keresumban, eb kuu Elaidyamban, eb kuu profesiman ande meedmuubban. Kowe,

komande nimakarub kuu baptais kamendeeb?” andiwen.

²⁶ Kwane, Yoonbed inande yedmendoon, “Ne kuu okbed baptais kamendiin, kumban karub mimo yiib aom doreen kuu yiib yiibkaadban.

²⁷ Ye kuu ne yoman mananeenman kui. Nembed ye yonkad nong dudmungki kuu ne yiminban, ye kuu aningko ambab ariyiib kowe.” an-doon.

²⁸ Kee kwane wonoon kuu ok Yooden kebed yarambed kambong Betani dia Yoonbed baptais kamendimaan kuyaa kwanoon.

Yesu Kuu God Ye Sibi Mana

²⁹ Kuye awarimbed Yesu kuu Yooniib yaa me-neena wedmenekore yedmoon, “Kee God ye Sibi Mana, okad ye nimakarub korem yi ambarakmi araneenman kii!

³⁰ Nembed kamune yedmaan kui, ‘Ne yoman mananeen ye karub kuu darewoob arimbed, ne arebban, amborom kuu yedin anukbed doboroon kowe.’ andaan kuye karub kukei.

³¹ Ne kangkon ye kuu ne nekaadban kumban, nembed okiib baptais kerundimain kuye dowad kuu Israeldan yaa ye nen korokbenaneen.” an-doon.

³² Kwanandekore, Yoonbed weng kekane yedmendoon, “Kingkin Karadmo kuu wedmaane ambid aombed on arud areb kumbed kamene ye ari doreen.

³³ Ye kuu ne nekaadban kumban okiib baptais kerune ande yedmewoon ye Godbed ne yaa yedmoon, ‘Karub kane kuu Kingkin Karadmombed

kamene ye ari dibaraneen kuu Kingkin Karad-moyiib baptais kerunaneen.' andoon, ne yaa.

³⁴ Kwamunemo wedmaan kowe, dakmiin kuu karub kee God ye Mingki kii." andoon.

*Yesu Ye Kedmengkandaneendan Ibduruk Boon
(Mt 4:18-22, Mk 1:14-20, Lk 5:1-11)*

³⁵ Kwane kuye awarimbed, Yoon kuu ye ked-mengkandeendan ayoob yoom angkon kuyaa doriwa,

³⁶ Yesu kuu meneen. Meneene, Yoonbed wedmenekore yedmoon, "Kedi, yakuu God ye Sibi Mana meneen kii!" andoon.

³⁷ Kee kwane Yoonbed yedmoona ye kedmengkandeendan ayoob kuu kwane Yesu ye yoman winiwen.

³⁸ Kwaniwe, Yesu amonombe anuk yi ayoob ku meniib yaa wedmendene kaamondo, "Yiib kuu komarewa?" andoon.

Andoona, yimbed inandiwen, "Rebai." (weng id kuu kedmengkandi korok) "Eb kuu kunayambed dobirimaab?" andiwen.

³⁹ Kwane, Yesumbed inande yedmoon, "Yiibka mene wedmime." andoon. Kwane, yi kuu wene yembed dobirimaan kuu wedmiwen. Kwane, aron kuu 4 oklok areb yaa doreen kowe, kuye aronki kuu ye yoom dohiriwen.

⁴⁰ Yesu ye yoman wonoon karub mim maa kuyaa kuu Saimon Pita ye aagorok Endru kui.

⁴¹ Endrumbed ibduruk awinoon kuu ye aagorok Saimon kerekanmo wene yedmenoon, "Godbed Kinoona Monoonman Keresu kuu wedmenuwen kii." andoon. (Keresu Hibru wengbed kuu "Mesaiya" kui.)

⁴² Kwanandekore, nen Yesuyiib yaa wonoona Yesumbed Saimon yaa wedmene yedmoon, “Eb kuu Yoon ye mingki Saimon. Kumban eb kuu Sefas yedmimamaniib kii.” andoon. (Aningko kuye weng id kuu Pita.)

Filip Yoom Natenio Yoom Yaa Baandoon

⁴³ Kwane kuye awari, Yesu kuu Galeli angka wanandamene meenoon. Kwane, Filip wedmenekore yedmenoon, “Eb ne yoman mene.” andoon.

⁴⁴ Filip yoom Endru yoom Pita yoom kuu kambong mimodan, kambong Betsaidadan kui.

⁴⁵ Kwane, Filipbed Natenio wedmenekore yedmoon, “Mosesbed ye amob weng aombed wongkoon ye karub, profesidanbed ye dowad kwangkoon wongkiwen kuu wedmenuwen. Kuku Yesu Nasaretman, Yosef ye mingki kui.” andoon.

⁴⁶ Kwanandoona, Nateniombed kaamonoon, “Nasaret kuyaombed kwamune ye karub ma mananeenoo?” andoon. Kwane, Filipbed inande yedmoon, “Mene wedme.” andoon.

⁴⁷ Kwane, Natenio meneena Yesumbed wedmene yedmoon, “Karub kee Israelman anam kii. Ye yaa kuu dudiyiibban.” andoon.

⁴⁸ Kwanandoona, Nateniombed kaamonoon, “Komarewa kere ne kuu ebkaadkerewen?” andoon.

Andoona, Yesumbed man inande yedmoon, “Filipbed eb yaa baandindo kumbed eb kuu yedob at kubun yiri doreeb kuu wedmebdaan.” andoon.

⁴⁹ Kwanandoona, Nateniombed yedme nare yedmoon, “Kedmengkandi korok, eb kuu God ye

Mingki, kwane eb kuu Israeldan yi King kii!” andoon.

⁵⁰ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Eb kuu yedob at kubun aom doreewa wedmebdaan andaan kumbed eb ne yaa anam andeewoo? Kedi, ke kwanandaan kee burudande yeka mamaa yeman yena kwane korokbebdaniina wedmaneeb.” andoon.

⁵¹ Kwanandekore, yi yaa yedmoon, “Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, yiib kuu wedmaniiwa ambid arimbed ambongko maa nandaneena engyus kuu Karub Ye Mingki ari kubune daane kamaniib.” andoon.

2

Yesumbed Ok Kuu Amonombe Wain Ok Ongmoon

¹ Aron ayoobmim arimbed kambong Kena Galeli angka wonong orok derebi andowiwen kowe, Yesu ye awaan kuu kuyaa wuneen.

² Kwane, Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom kwangkong yiyiib wonong orokbon kuyaa minime ande dowok keendiwe miniwen.

³ Kwane, wain ok kuu orokdanbed yoobkane down keriwon kowe, Yesu ye awaanbed ye yaa yedmeneen, “Yi wain ok kuu down.” andeen.

⁴ Kumban Yesumbed inande yedmoon, “Ena, neyiib nen kumaom daboknewaab, amborom kuu ne aron kuu mokabik minindo kowe.” andoon.

⁵ Kwane, awaanbed demedan yaa yedmeen, “Yembed komo dakmoka, kuyaamo kwane awinime.” andeen.

⁶ Ok yeman botbed ongniwen kumbed Yuudan yi amowamob yaambed oganabi yeman benmeyib dia dangoon. Ok kuyaom yuungkimaib kuu mimo aom kuu 20 o 30 galon areb kuyaa.

⁷ Kwane, Yesumbed demedan yaa yedmendoon, “Ok kuyaom bunabime.” andoon. Kwane, yimbed bunabiwe daamene yaro badbadmo keroon.

⁸ Kwanekore, yembed yedmoon, “Ok bunabiwen kuu yena kuu orok yariman yaa konime.” andoon. Kwane, demedanbed ok yuundenib wene orok yariman yaa koniwen.

⁹ Kumban ok kuu amonombe wain ok keroon. Kwane, orok yariman ane wedmoon kumban, wain ok kee kunayambed monoon kuu yekaadban, demedan yimbedmo yi yikaadkeriwen. Kwane, orok yarimanbed wonong awanandameen ye karub yaa baandekore

¹⁰ yedmenoon, “Orokbon yaa kuu wain ok amun kudin bangkandaiwe ane dowan kere awarak yaane yomanbed od embeng ye wain ok ambod amunban bangkandimaib. Kumban eb kuu ambod amun yeman ye wain ok kuu kibireb-mombed bangkandeeb kii.” andoon.

¹¹ Kee Yesumbed ibduruk yeka mamaa ye dud kami ongmoon kuu kambong Kena Galeli angkambed. Kwane, ye aromkono nambiri korok-boona, ye kedmengkandeendan kuu wedmekoriwa ye yaa anam ande meeniwen.

¹² Kuye yoman kuu Yesu yoom ye awaan yoom Yesu ye damana yoom ye kedmengkandeendan yoom kambong Kapeenaum yiri wene kuyaa kuu aron yemoonban doberiwen.

*Yesumbed Kurikuri Boyambib Darewoob Aroon
(Mt 21:12-22, Mk 11:12-19, Lk 19:45-48)*

¹³ Yuudan yi Burudandoon ye orok aron dia kere wenuun kowe, Yesu kuu Yerusalem aom wonoon.

¹⁴ Kwane, kurikuri boyambib darewoob kuuk aom wedmoonka, karub yena kuu buromakauyib sibiyyib on arudiib berengkanabiwe kwane karub yena kuu arak yaa dibonib od ingke baib.

¹⁵ Kowe, Yesumbed nong wurud kandene karub buromakauyib sibiyyib berengkaib korem kuu yenburoona angkanebiiwa, od murubkob kuu ben boketawere kwane od ingke baibdan yi arak kuu ben amonombenaboon.

¹⁶ Kwane, on arud berengkaibdan yaa yedmoon, “Keyaom kee angkanime! Komoyiibkob ne Ambe ye ambiwoom kuu berengkimbon keriwen?” andoon.

¹⁷ Kwane, ye kedmengkandeendan kuu God Ye Weng aom kurin kwane wongkoon, “Ne mimyob darewoob kuu eb kurikuri yumbon ye dowadbed ne kuu amot areb denobewoon.” ande wongkoon kuu meeniwen.

¹⁸ Kwane, Yuudan yi korok korokbed Yesu yaa yobdoodmo kaamoneniwen, “God ye aromkono wedmi yeman komarewa ongme korokbaneebkob, anam ebbed kee kwane ambangkeeb kuu yimin andanuub?” andiwen.

¹⁹ Kwane, Yesumbed yi yaa inande yedmoon, “Kurikuri boyambib darewoob kee monmaraniib kuu aron ayoobmim aombed ika yenbaniin.” andoon.

²⁰ Kwane, Yuudanbed inandiwen, “Kurikuri boyambib darewoob kee weeb 46iibbed yenbiwen, kumban ebbed yedmeeb kuu aron ayoob-mimmombed yenbaniin andeewoo?” andiwen.

²¹ Kumban kurikuri boyambib darewoob Yesumbed meene dakmeen kuu yeka ye id ande dakmeen.

²² Kowe, Yesu bobnoon yiri ika demboon kuye yomanbed, Yesu ye kedmengkandeendan kuu Yesumbed kwane dakmoon kuu monkone meenekoriwa, God Ye Weng Karadmoyiib Yesu komo yedmooniiib kuu anam ande meeniwen.

²³ Yuudan yi Burudandoon ye orok aron aombed, Yesu kuu Yerusalem aom dorene yeka mamaa ye dud kami ongmenaboone nimakarub wedmekoriwa ye yaa anam andiwen.

²⁴ Kumban Yesu kuu nimakarub yi inamen korem kuu yekaadkeron kowe, yi yaa daboknindo.

²⁵ Nimakarub yi kerekmen kuu karub maambed yedmenod kaadkerimban, amborom kuu Yesu kuu nimakarub yi inamen meendobenabi korem yi niindem aom kuu yekaadkeron kowe.

3

Nikodemus Yaa Kedmengkanoon

¹ Yuuman maa yaningko Nikodemus, ye kuu Farisiman kerene Yuudan korem ooni yi kaunsolman keroon.

² Ye kuu amnoombed Yesuyiib yaa mene yedmoon, “Kedmengkandi korok ee, nub nubkaadkeruwen kuu eb kuu kedmengkandi korok Godbed nenkwoona menewen kui.

Amborom kuu yeka mamaa ye dud kami kuu Godiib eb yaa doreenkob kwamune kuu ongmimaab.” andoon.

³ Kwane, Yesumbed neman inande yedmoon, “Nembed ke anammo yedmebdaan kei, God ye oonimbon aom kuu angkon ika woonaneeb kumbed wedmaneeb.” andoon.

⁴ Kwanandoone, Nikodemus neman kaamoon, “Karub kaine aamnoon kuu komarewa kere angkon woonaneen? Kowe komo kere ika awaan yu kabeyob aom kuu awunekore ika kuu woonaneenka? Yiminbanii!” andoon.

⁵ Kwane, Yesumbed inande yedmoon, “Nembed ke anammo yedmebdaan kei, karub mim kanembed God ye oonimbon aom kuu aomnaanban, kumban okiib Kingkiniib yaambes woonaneen kumbedmo.

⁶ Nimakarub kuu okaddanbed woonimaib. Kwane kowe kingkin kuu Kingkin Karadmo yaambes woonimaan.

⁷ Kowe, ika wooni ye weng kee dakmiin keyaa binangkimban.

⁸ Nuub kuu ye dowakenmo kunaya awuune wanandameen kuu kwane kuyaa winimaan. Kwane kuna weneen o kunayambes monoon kuu baamonindeban. Kowe nimakarub korem Kingkin Karadmo yaambes wooniwen kuu kwamune.” andoon.

⁹ Kwanandoone, Nikodemusbed neman kaamoon, “Kee komarewa kwananeen?” andoon.

¹⁰ Kwane, Yesumbed man inandunoon, “Eb kuu Israeldan yi kedmengkandi korok darewoob kumbed akee, komande kaadkerindo kerewen?”

¹¹ Nembed ke anammo yedmebdaan kei, nub kuu komo nubkaadkeriwen kumbed dakmimaub. Kwane nuwiib wedmimaub kumbed dakme korokbimaub. Kumban yiib kuu nubbed komo dakme korokbimaub kuu ma wengambere awine kandimokban.

¹² Ne kuu okad kiri ye dobiri yaambbed koweni dakmaan kumban, eb kuu ne yaa anam anduwokban. Kwani kowe, Ewen ari ye dobiri ye kerekmen yaambbed dakmaniin kuu komarewa anam kiya anduwaneeb? Dowan!

¹³ Karub mim kanembed Ewen aom kuu ma winindo kumban, karub mim yembedmo Ewen aombbed monoon kuu Karub Ye Mingki yembedmo kui.

¹⁴ “Mosesbed amiibban ye amboon angka niin kuu at arimbed kankoonoon areb kuu, Karub Ye Mingki yaa kwangkon kwananiib.

¹⁵ Kuyaa kuu kane kanembed ye yaa anam andaniib kuu wadkeri aron korem korem kandaniib.

¹⁶ Kwamune, God kuu okad nimakarub yaa ye mimyob dowaken darewoob keendoon kumbed ye Mingki mimo kondoon. Kowe, kane kanembed ye yaa anam andaniib kuu bobnaibban, wadkeri aron korem korem kandaniib.

¹⁷ Kwane, God kuu ye Mingki okad nimakarub yaa kowoona monoon kuu ye yaambbed bobni yaa burudande bindi ye dowad monoon, wengyunde dabab kondi dowad minindo.

¹⁸ “Kane kane ye yaa anam andaniib kuu yi yaa wengyunde dabab kondaanban, kumban kane kanembed God ye Mingki mimo yaa anam andaibban kuu yi yaa wengyunde dabab konde

dowan keroon kii.

¹⁹ Wengyundi ye weng kuu kamune kii, Nambiri kuu okad yiri monoon, kumban nimakarub kuu nambiri korondenib kumunbed yi dowaken darewoob keriwen, amborom kuu yi kuu arewamo kamimaib kowe.

²⁰ Karub korem kanembed arewa kamimaib kuu nambiri yaa kuu arud wandembirimaib kowe, nambiri yaa kuu manaibban keriwen, amborom kuu komo ambangkiwen kuu ben dian yuraan andiwed kowe uniwen.

²¹ Kumban kane kanembed anam anam yaambéd awine dobirimaib kuu nambiri aom aomdaraniib. Kwane, komo kamiwen kuu God yaambéd kwaniwen kuu dianbonmo keraneen.” andoon.

Yoon Baptaismanbed Yesu Ye Dowad Dakmoon

²² Keye yoman, Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom kuu siti domonde Yudea ye kambong kambong yaa winiwen. Kwane kuyaambéd aron yena yi yoom doberene kuyaambéd nimakarub baptais kerimaan.

²³ Kuyaron kuu Yoon kuu kambong Salim dia Aenon yaambéd nimakarub yemoon baptais dowad womoniyiibban menebiwa baptais kamenandeen, amborom kuu kuyaa kuu ok yemoon kowe.

²⁴ Kwanoon kuu Yoon kuu wii aom kankamonindo yaron yaambéd.

²⁵ Kwane, Yoon ye kedmengkandeendan dore Yuuman maa dore okambe yimin kere kurikuri kami ye amowamob yaambéd wengbiriwen.

²⁶ Kwane, Yoon yaa menenib yedmiwen, “Ked-mengkandi korok ee, Yooden yara wim yaa menene ewiib yaa doboroon ye karub, ebbed ye dowad dakme korokbendewen kui, ye kuu baptais kameena nimakarub korem kuu ye yaa wenebiib kii.” andiwen.

²⁷ Kwane kuyaa kuu Yoonbed inandoon, “Karub kuu Ewen arimbed komo konoon kumbedmo awine kandaneen.

²⁸ Nembed yedmaan, ‘Ne kuu Godbed kinoona monoonman Keresumban, kumban ne kuu ye dowad nedin Godbed nenkwoonkob manaan.’ andaan kuu yiib yiibkaadkeriwen kui.

²⁹ Wonong boriwen kuu karub kane yaa boreniwen kuu kuye wonong. Ye awani ye angkodmi awanimbon kuyaa wonoon kuu boriwenman yaa wengambarande meenme dibirimaan. Kowe ye wengiib wengambirimaan kuu kubi darewoob kerimaan. Ne kubi kuu kwamune areb, yiminmo keroon.

³⁰ Yesu kuu darewoob ari keraneene, ne kuu embeng yiri keraniin.” andoon, Yoonbed.

³¹ Arimbed monoonman kuu ye kuu arimbed korem kuu burudadmoon. Ma okad kirimbed monoonman kuu okad kiriman kowe, ye dakmi kuu okad kiridanbed dakmimaib kwanemo. Ewen arimbed monoonman kuu yembedmo korem burudandoon arimbed.

³² Yembed wedmooniiib wengaborooniib kuu dakme korokbendoon kumban, nimakarub korem kuu wengamberedandiwen ma awine kandindo.

³³ Kowe kane kanembed arimbed monoonman ye weng wengambere awine kandiwen kuu “God

kuu anammo kii.” andiwen.

³⁴ Kane kuu Godbed nenkowoona monoon kuu God ye weng dakmimaan, amborom kuu God kuu ye Kingkin yiminmo konoon kowe.

³⁵ Awodki kuu Dana Mingki yaa mimyob dowaken keenoon kowe, kumkam korem kuu ye dingki ari wuroon.

³⁶ Kane kanembed Dana Mingki yaa anam andiwen kuu wadkeri aron korem yeman kuu kandiwen, kumban kane kanembed Dana Mingki ye weng wengambere awine kandindo kuu wadkeri kuu wedmaibban, amborom kuu God ye norin arud darewoob kuu yi ari kowaneene angkimbaraneen.

4

Yesu Yoom Samaria Wonong Yoom

¹ Yariman Yesu kuu Yoon burudande ked-mengkandeendan yemoon yemooniib bene baptais kamoan kuu Farisidanbed wengambiriwen.

² Anam kukuu baptais kamendiib kuu ye ked-mengkandeendanbed kamiib, Yesu yembedban.

³ Kwane, wengambiriwen kuu yekaadkerekore Yudea domonde ika yookmen Galeli angka wonoon.

⁴ Kuned Yudea dore Galeli dore wedya kuu ambibkin Samaria kowe, Samaria nandoon.

⁵ Kowe, ye kuu mene Samaria aom taun maa Saikaa andimaib yaa monoon. Kuye dia okad kuu Yekobbed ye dana Yosef yaa konoone,

⁶ kuyaa kuu Yekob ye okdobon angkuun. Kwane, kiwaan meniib kumbed Yesu kuu yonka ambab monoon kowe, aromkono dowan kerene aronkob arimbed okdobon kuyaa dibeen.

7-8 Ye kedmengkandeendan kuu taun aom an-
iman berengkok winiwen. Winiwena, Samaria
wonong kuu ok yuundok muneen. Menuune,
Yesumbed yedmendoon, “Ubbed ok maa yuun
kawaneewa ananiinoo?” andoon.

9 Kumban Yuudaniib Samariadaniib kuu ma
dabokne wimokban kowe, Samaria wonongbed
Yesu yaa inandeen, “Ma eb kuu Yuuman, ne
kuu Samaria wonong kowe, komo dowad ‘Ne
yaa ok maa yuun kawaneewa ananiinoo?’ ande
kaamowewen?” andeen.

10 Anduune, Yesumbed inandundoon, “Ub
kuu Godbed komo munob kondooniib ne kuu
kaneyiib kuu ubkaadkerewen karen, ub kuu
kaamoweewa wadkeri ok kabdaana anewen
karen.” andoon.

11 Kwane, wonongbed man inandeen, “Korok
aa, ma ok kuu kongdem yiri kereene eb kuu yu-
ungki yeman ma maandindo. Kwani kuu wadkeri
ok kee kunayambed yuundaneeb?

12 Nub awo aman yiri Yekob kuu ye okdobon
kee yeyiib animamoone, ye meediib ye sibi kawiib
buromakauyiib kuu kuyaambed animaiwe, nub
awoya yaa kondoonaa! Ebbed ye burudande
ebbed darewoob kerandewedoo?” andeen.

13 Kwananduune, Yesumbed inandoon, “Ok ke-
keembed ananiib kuu ika ok moom keraniib,

14 kumban kane kuu nembed ok konaniin
kumbed ananeen kuu ika ok moom ma keraan-
ban. Anamaa, nembed ok kee konaniin kuyiib
kuu kirubdem kere yingke kamenene wadkeri
aron korem yeman keraneen.” andoon.

15 Kwane, wonongbed yedmeneen, “Korok ee,
ok kuu neyiib maaweewa, ok moomiib kerimban

kereni, okdobon keyaa mene yuungkanabembiri kuu koronda.” andeen.

¹⁶ Kwananduuna, Yesumbed yedmendoon, “Wene ub karub yedmenebko, ye yoom ikakman minime.” andoon.

¹⁷ Kwane, yumbed man inandeen, “Ne kuu ne ambiyiibban.” andeen.

Kwane, Yesumbed yedmendoon, “Ubbed ne ambiyiibban ande yedmeeb kuu yorokmo weng.

¹⁸ Kumban anam kuu ubbed anukbed karub awanmewen kuu angkoyiib kerewen kii, kwane kibireb kuu ub karub yoom dibeeb kuu ub ambimban, awanindo kii. Ke yedmeeb kee anamaa.” andoon.

¹⁹ Kwanandoone, wonongbed yedmeen, “Korok ee, nembed meene wedmaan kuu eb kuu profesi-man kii.

²⁰ Nub awoya yiri kuu aangko karimbed God yaningko kankoonimaib. Kumban yiib Yuudan kuu Yerusalem aombed yaningko kankoonime andimaib.” andeen.

²¹ Kwane Yesumbed yedmoon, “Wonong ee, ne weng kee awine. Nimakarub kuu aangko kwarimbedban Yerusalem aombedban kuu Ambe God yaningko kankoonaniib kuye aron kuu mananuun kii.

²² Yiib Samariadan kuu yiib koronbed no God yaningko kankoonimaib. Ma, nub Yuudan kuu kane yaa yaningko kankoonimaub kuu nub nubkaad, amborom kuu bobni yaa kuu burudande bindi ye weng kuu Yuudan yaambed kowe.

²³ Kumban aron kuu menuun kukuu kibireb kee muneen kii, Ambe God yaningko

kankoonimaibdan anam kuu kingkiniib anammoyiib yaambed yaningko kankoonaniib, amborom kuu nimakarub kwamunemo kuu ye dowaken kowe.

²⁴ God kuu kingkin ye kerekmen angka doreen kowe, yaningko kankoonidan kuu kingkiniib anammoyiib yaambed yaningko kankoonime.” andoon.

²⁵ Kwane wonongbed inandeen, “Nekaadker-
aan kuu Godbed Kinaneena Mananeenman,
Keresu kui, ye kuu mananeen. Yembed menene
inameniwa meenyiwa korem kuu nub yaa
ambobande kedmengkandaneen.” andeen.
(Keresu Hibru wengbed kuu “Mesaiya” kui.)

²⁶ Kwananduune, Yesumbed nadwarene yed-
moon, “Ubbed kuu dakmeeb ye karubka ne kei, ne
andewed kii.” andoon.

²⁷ Kwane, kuyaambed Yesu ye kedmengkan-
deendan kuu ika mene wedmibka, Yesu kuu
wonong yoom dakmiib kowe, yi kuu binangki
darewoob keriwen, kumban “Eb kuu komo
dowaken kerewenka?” o “Komande yu yoom
dakmibka?” ande kamindo.

²⁸ Kwane, wonong kuu yu ok yuundi yeman
kuri keende ika taun aom wenenu nimakarub yaa
dakmeen,

²⁹ “Mene wedmime, karub kee nembed komo
kamaan korem kuu daawoon. Kowe kee Godbed
Kinoona Monoonman Keresu keraneen dee kii?”
andeen.

³⁰ Kwane, yi kuu taun aombed angkadere
Yesuyiib yaa andowe winiwen.

³¹ Kwane kuye aronbed ye kedmengkandeedanbed yedmiwen, “Kedmengkandi korok ee, animan kee ma ane.” andiwen.

³² Kumban Yesumbed yedmendoon, “Ne kangkon ne animaniiwa kuu yiyib koron yeman kumbed ne kuu animain.” andoon.

³³ Kwane, ye kedmengkandeedan kuu yika neman kaamonenoon kaamonenoon kamiwen, “Komarewa karub maa animan kuu kanmene konoonkoo?” andiwen.

³⁴ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Ne animan kuu ne nenkwoona manaan ye God ye dowaken kui, ye deme awine dowan kera.

³⁵ Yiyib kuu wood kaningiib dowan keranuun kuu yumu wandi aron kuu kamune ma yedmaiwoo? Ee, kui. Kwani kowe nembed yiyib yaa ke yedmendaan kei, yiyib indob nandenib wedmime, Godbed nimakarub yi niindem aom nekwoon kowe idiib keroon areb yumunoon kowe wandi aron kereen kii.

³⁶ Kedi, kibireb kwangkon yumu wandi ye karub kwangkon ye kakman kuu kandimaan. Kwane kibireb kwangkon, ye kuu wadkeri aron korem ye dowad kab wandimaan. Kwani kowe, kibingkoonmaniib yumu wandi ye karuwiib kuu ibmo kubaniib.

³⁷ Keye weng kee, karub maambbed kab kibingkoone karub maambbed yumu wandoon kuu anamaa.

³⁸ Yiyib arumindo kuyaa kuu nembed ‘Wene kab wandime,’ ande yedmaan. Kowe karub yena yi yobdood deme ye id kuu yiyibbed wande biwen kui.” andoon.

³⁹ Kwane, wonongbed “Komo kamaan korem kuu dakmewoon.” ande yedmeen kumbed Samariadan taun keyaom doriib yemoon kuu Yesu yaa anam andiwen.

⁴⁰ Kwane yi ku miniwen kumbed Yesu yaa nangkane yedmeniwen, “Eb kuu nub yoom doberem.” ande kamiib kowe, Yesu kuu aron ayoob yi yoom doboroon.

⁴¹ Kwane, ye weng ku dakmoon kumbed angkon nimakarub yena yemooniib anam andiwen.

⁴² Kwane wonong kuyaa yedmendiwen, “Ubbed dakmewen kumbedmo nub anam andokban, amborom kuu nubka nubkarewiib wengamberenub kwane kaadkeruwen kuu, anam kuu ye kuu okaddan Bobni Yaa Burudande Bindi Ye Karub kii.” andiwen.

Yesumbed King Ye Korok Maa Ye Mingki Ongmoon

⁴³ Aron ayoob dowan keruuna, Yesu kuu Galeli angka wonoon.

⁴⁴ Anuk kuu Yesu yekareb korokboon kuu, profesidan kuu yika ye ambibkindanbed yi kuu wedmendandimaib.

⁴⁵ Kwane, Galeli aom mene awudoroon kuu Galelidanbed kubeniwen, amborom kuu Yuudan yi Burudandoon ye orokbon Yerusalem aom yiyiib winiwen kumbed Yesumbed komo ambangkoon korem kuu wedme yikaadkeriwen kowe.

⁴⁶ Kowe angkon ika yookmen mimo kambong Kena Galeli angka wonoon. Anuk kuu kuyaambed ok amonombe wain ok ongmoon. Kwane, king ye korok maa kuu kuyaa doboroona

ye dana mingki kuu taun Kapeenaum aom anikad angkeen.

⁴⁷ Kwane dana kuu bobnandamoon kowe, karub kee wengamboroonka Yesu kuu Yudea angkambed Galeli aom monoon kowe, ye kuu Yesuyiib yaa wonoon. Wenene, yiri wunubko ebbed ne dana ongme ande nangkanoon.

⁴⁸ Kwane, Yesumbed yedmenoon, “Yiib kuu yeka maaaa ye dud kamiyiib yeka maaaa ye wedme binangki yemaniib kuu wedmekoriwed kumbed yiib kuu anam andandiwedoo?” andoon.

⁴⁹ Kumban king ye korokbed yedmoon, “Korok, ne dana bobnindo keye aron keembed wenemaa.” andoon.

⁵⁰ Kwane Yesumbed inandoon, “Eb dana kuu amun kere wadkeraneen kowe meenimban, wene.” andoon.

Kwane karub kee Yesu ye weng wengambere awine kande wonoon.

⁵¹ Kwane, karub kuu kiwaan yaa weneena, ye demedanbed weng kanmene kiwaan wedyambed durunene dana wadnoon ye weng kuu ye yaa yedmeniwen.

⁵² Kwanandiiwa kaamonendoon, “Aron komo yaambbed kuu kwanoon?” andoona, yedmeniwen, “Kinon aron kuu 1 oklok yaambbed anikad dowan keroon.” andiwen.

⁵³ Kwane, awodki kuu meenoon, “Aron kuu kuyaambbed, Yesu kuu ‘Eb dana kuu wadkeraneen.’ ande yedmewoon kiyo.” andoon. Kwanoon kumbed ye yoom ye nimadana yoom korem yambiwoom doriibdan kuu anam andiwen.

⁵⁴ Kowe, Yesu kuu Yudea domonde Galeli ambibkin aom monoon kuu kami yeka mamaa ye dud kuu ayoob ongmenaboon.

5

Okwumbon Diambon Id Yidnoon Ye Karub Ongmoon

¹ Kuye yoman kuu Yesu kuu Yuudan yi Burudandoon ye orok dowad Yerusalem ari wonoon.

² Yerusalem aom siti kuuk ye sibi ambongko dia kuu okwumbon angkuun. Yaningko Hibu wengbed kuu Betsata andimaib. Kuyaa kuu bot dongka emekdem angkoyiib dowadbed dare kanawanewandiwen.

³⁻⁴ Yumbon keyaa kee indob tutiib wana kere-wononiib id yidnooniib kuu karub yemoon dangembirimaib.*

⁵ Karub maa kuu weeb 38iib id yidnoon kuu kuyaa angkeen.

⁶ Kwane, Yesumbed menene karub kee wedmenekore, karub maa yaambed wengamboroon kuu karub kee kamune aron doboob id yidnoon kowe, Yesumbed kaamonoon, “Eb dowaken amun kera ande meenewenoo?” andoon.

⁷ Kwane, id yidnoonmanbed inandoon, “Korok, ne kuu karub maa kanembed okwumbon buudmimaan kuyaom kuu awawe nen kamoni ye

* **5:3-4:** Buk Yoon kurin kurin wongkiwen yenamo kuu weng keyiib: Yi kuu ok buudmi dowad meedmimaib. Aron yabyeb mimo mimumbed Yariman ye engyumbed okwumbon yiri buudmimaan. Kwane, kanembed ibduruk okwumbon aom aomnimaan kuu komo arewa keroon kuu wadkere amun kerimaan.

karuwiiiban. Kwane, ne kuu kumaom aomnande kaimain kumban, karub maambed yedin kuyaom aomnimaan.” andoon.

⁸ Kwane, Yesumbed yedmenoon, “Yaro yeedere. Eb keta nande wene.” andoone,

⁹ kwane kirodmo amunmo keroona, ye keta nande wonoon.

Kee kwanooniib kuu Sabat aron arimbed.

¹⁰ Weneene, Yuudan yi korok korokbed ye yaa yedmeniwen, “Amobbed yedmoon kuu Sabat aron ari kuu eb keta nan wanaabban.” andiwen.

¹¹ Kwanandiiwe, neman inandundoon, “Ne ongmewoon ye karubbed ‘Eb keta nande wene.’ ande yedmewoon.” andoon.

¹² Kowe ye yaa kaamoneniwen, “Karub kuu keta nande wene andoon kuu kane yee?” andiwen.

¹³ Karub kanembed ye ongmoon kuu ye koron, amborom kuu Yesu kuu karub yemoon ningkaib aom andokbe aomnoon kowe.

¹⁴ Kwane, amaanbed kurikuri boyambib darewoob yaa Yesumbed karub kuu wedmenekore yedmenoon, “Meenme, eb kuu angkon ika amun kerewen kowe. Ambarakmi yaa deerewande. Arewa yaa korondaabban kuu dabab darewoob eb anuk yiri ye dabab arebban kandaneeb.” andoon.

¹⁵ Kwane, karub kumbed Yesu domonene Yuudan yi korok korok yaa wenene Yesumbed ne ongmewoon ande daandoon.

Yesu Yoom God Yoom Kuu Ibmo

¹⁶ Kwane, Yesumbed kwanoon kuu Sabat arimbed kowe, Yuudan yi korok korokbed Yesu yaa manmo keriwen.

17 Kumban Yesumbed yi yaa yedmendoon, “Ne Ambe kuu aron korem kwamune ambangkimaan mene kibikee kowe, ne kangkon kwamunemo ambangkimaan.” andoon.

18 Yesu kuu Sabat ye amob domabangkimaan kuye dowadiib God kuu ye Awodki andimaan kowe God kuu ye yoom ibmo ande korokbimaan kuye dowadiib kumbed Yuudan yi korok korokbed aye kowi ye inamen darewoob keriwon.

19 Kwane, Yesumbed inandundoon, “Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, Mingki kuu yeka ye kabamoonmo kuu awinaanban. Kwane, Awodkimbed komo awinimaan kumbedmo wedmene kwane ambangkimaan. Awodkimbed komo ambangkimaan kuu Dana Mingki kwangkong ibmo kere ambangkimaan,

20 amborom kuu Awodkimbed Dana Mingki yaa mimyob dowaken keenimaan kowe, yembed komo awinimaan korem kuu korokbenimaan. Ee, kwane yiib kuu binangkaniib kii, ye yaa kami darewoob darewoob kamunemban yena arimbed Dana Mingki yaa korokbenaneen kowe.

21 Awodkimbed bobni yiri kankoone wadkeri kondimaan kowe, ye Mingki kwangkong kamunemo kane kane yaa wadkeri kondande dowaken keroon kuyaa kondimaan.

22 Awodki kuu wengyunde dabab ma kondimokban, wengyundi deme korem kuu kande Dana Mingki ari kowoon.

23 Kwanoon ye dowad kuu nimakarub korem kuu Awodki yaningko kankoonimaib areb kwane, Dana Mingki yaningko kwangkong kankoonime anded. Dana Mingki kuu Awodkimbed

nenkowoona monoon kowe, kane kanembed Dana Mingki yaningko kankoonokban kuu Awodki yaningko kwangkon kankoonokban keriwen.

Dukni Ye Kiwaaniib Wadkeri Ye Kiwaaniib

²⁴ “Kwani kowe, nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, karub kanembed ne weng wengambere Godbed ne nenkowoona manaan yaa anam andoon kuu, wadkeri aron korem kuu kandoon kii. Kowe ye kuu dabab kandaanban, kwane bobni yaa domone wadkeri yaa yanoon.

²⁵ Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, aron menuun kuu kibireb kee muneen. Aron kuu kei, kane kane ambarakme kingkin ye kerekemen yaambed bobnemoon areb keriwendan kuu God ye Mingki ye weng wengambere awine kandaniib kuu wadkere doraniib.

²⁶ Awodki ye kuu yeka wadkeri ye ambokab kowe, ye Dana Mingki yaa konoone kamunemo keroon.

²⁷ Kwane, ye yaa kuu wengyunde dabab kondi ye aromkonoyiib konoon, amborom kuu ye kuu Karub Ye Mingki kowe.

²⁸ “Weng keyaa binangkanabaib. Aron menuun kuu dukniwendan kwangkon ye weng wengamberenib,

²⁹ yi bobkonombon yirimbed ika dembaniib. Kwane, amun amun kamiwendan kuu wadkeri kandi ye dowad dembaniib, kumban arewa kamiwendan kuu bene dabab kondaneen ye dowad dembaniib.

³⁰ Neka ne kabamoonmo kuu awinainban. God ye weng wengambirimain kumbed wengyundimain. Ne wengyundi kuu yorokmo, amborom

kuu neka ne kubi dowadban kwanimain, yedme kowoona manaan ye God ye kubi dowad kwanimain.

Yesu Kuu God Ye Mingki Kwane Dakmiibdan

³¹ “Neka nemeren ne dowad daandaniin kumbedmo kuu yiminban keraneen.

³² Kumban karub maambéd ne dowad yaa daandimaan, ye kuu God kui. Ne nekaad, ye weng ne dowad dakmeen kuu yiminmo yee.

³³ “Yoon, ye yaa kuu yiiibbed weng yuk benbidan yedmendiibkob winiwe, kwane weng anam kuye dowad kuu daandoon.

³⁴ Nimakarub yi weng ne dowad kuu ne weng yimin keriyemanban, kumban Yoon ye weng dakmaan kuu yiiib ne yaa anam andibka bobni yaa burudande bindok andid.

³⁵ Yoon kuu lem areb, namberene deneen. Ye weng kuu nambiri areb kumbed yiiib kuu aron dukmen nambiri kuyaa dowaken kerenib kubiwen.

³⁶ “Kumban ne dowad daandoon yeman maambéd Yoonbed ne dowad daandoon burudande darewoob arimbed kukei. Ne Ambembed deme kawoona awinaan kuu yembed nenkowoona manaan ye korokbendi yeman kui.

³⁷ Ne Ambe yembed ne nenkowoona manaan kuu ye kangkon ne dowad daandoon. Kumban yiiib kuu ye weng yuudiib ye murubiayiib kuu ma wedmimokban kerenib,

³⁸ ye weng kuu wengambere kande yiiib mimyob aom amuknimokban keriwén, amborom kuu Ambembed ne nenkowoona manaan kuyaa kuu yiiibbed anam andenindo kii.

³⁹ Yiib kuu God Ye Weng Karadmo kuu kimingke andangkembirimaib kumbed wadkeri aron korem yeman kandanuub manok ande kamimaib. Kedi, God Ye Weng Karadmo kee dakmeen kuu ne dowad dakmeen,

⁴⁰ kumban yiib kuu mene wadkeri kandi dowad kuu ne yaa wunekariwen.

⁴¹ “Ne kuu karubbed kubewe amun andewime ande meenimokban,

⁴² kumban yiib meeni kuu nekaad. Ne nekaad kuu God ye mimyob dowakeniib yiib niindem aom ma angkokban keruwen.

⁴³ Ne kuu Ambe yaromkonombed manaan, kumban yiib kuu ne yaa anam ande awinindo. Kwane, yiib kuu karub mamaambed yeka yaromkonombed mananeen kuu ye yaa wengambere amun ande awinenaniib kii.

⁴⁴ Yiib kuu karub yiib amborongaad yaambed neman karub amun ande kubenoon kubenoon kamimaib. Kumban yiib kuu yembedmo ye God ye dowaken yaambed doburubko nub yaa karub amun ande kubendok andimokban. Kwaniyiib kowe, komarewa kere ne yaa anam anduwaniib?

⁴⁵ “Kwani kowe, nembed Ambe ye arinambo ari yiib wengyundandaniin ande meenaib. Yiibka mene anam andiwen kuu Moses kuu nub awandi ye karub kuyaa kowiwen kowe, Mosesbed yiib yaa kuu wengyundandaneen kii.

⁴⁶ Yiib kuu Moses yaa anam anduniwen karen, ne yaa kangkon anam andiwen karen, amborom kuu Moses ye kuu ne dowad wongkoon kowe.

⁴⁷ Kumban yiib kuu yembed wongkoon ande anam andunindo kowe, komarewa angkon ne

weng kee dakmiin keyaa kee wengambere anam andaniib? Dowan.” andoon.

6

Yesumbed 5,000iib Animan Bangkandoon

(Mt 14:13-21, Mk 6:30-44, Lk 9:10-17)

¹ Kee kwanoon kuye yoman, Yesu kuu ok bowan Galeli yara yanoon. (Kuu ok bowan Taiberias andimaib.)

² Kwane, kadaareb yemoon Yesu ye yoman winiwen, amborom kuu wedmeniiwa yeka maa ye dud kamimbed bob anikad korere ongmenaboona amun keriwon kowe.

³ Kwane, Yesu kuu wene aangko kawene aangko kebed yaa ye kedmengkandeendan yoom dibiriwen.

⁴ Yuudan yi Burudandoon ye orok kuye aron kuu dia dore wenuun.

⁵ Kwane, Yesu kankoone wedmoon kuu kadaareb yemoon kuu yeyiib yaa menebiib kowe, Filip yaa kaamonenoon, “Animan kuu nimakarub keyi dowad kuu kee kunayambed berengkanoob?” andoon.

⁶ Yesu kuu yemeren ye meeni aom komo kerandameen kuu yekaadkeroon, kumban Filip ye komboon kaamoneni dowadmo kwanandoon.

⁷ Kwane Filipbed inandunoon, “Wood kaning kaningiib ye deme kakman kandaneeb kumbed karub mimim yi korem yi animan berengkaneeb kuu yi korem kuu embengmo ben ananiib.” andoon.

⁸ Kumban ye kedmengkandeenman maa Simon Pita ye aagorok Endrumbed kankoone dakmoon,

9 “Kei dana kee baali ye om angkoyiib okyiri oon embeng ayoowiib benmonoon kumban, nimakarub korem kee nekwanuub kuu yimin ker-aanban kii.” andoon.

10 Kwane Yesumbed yedmoon, “Nimakarub kuu awinandibko dibirime.” andoon. Kereekbonmo kowe nimakarub korem kuu kwari dibiriwen. Karubmo kimingki kuu 5,000iib areb.

11 Kwane, Yesumbed om kandene God yaa eso andekore nimakarub diberiib yaa yi dowaken ane iib keraniib yaambéd bangkandenmo yaroon. Kwane areb kuu okyiri oon kwangkón kwamune keroon.

12 Kwane, yi korem kuu anenib mikmone yimin keriwén kowe, Yesumbed ye kedmengkandéndan yaa yedmoon, “Animan korondiwen ye dungkun dungkun kuu anwaubban kowe, ben wenorime.” andoon.

13 Kwane, om angkoyiib ane korondiwen ye dungkun dungkun biwen kuu ben kabéd darewoob wad ayoowiib aom kambiriwe ambonmo wirewonoon.

14 Kwane, nimakarub kuu kami yeka maaaa dud kuu Yesumbed ongmooná wedmekorib yedmiwen, “Profesiman darewoob kuu okad yiri mananeen andimaib kuu anam kuu ye keiyo.” andiwen.

15 Kwane, nimakarub yi dowaken kuu Yesu kuu nende king kowem ande meeniwen kuu ye yekaadkeroon kowe, Yesu kuu yekirimo koronde aangko angka wonoon.

*Yesu Ok Ari Dodkanmo Wonoon
(Mt 14:22-33, Mk 6:45-56)*

16 Mirikne wonoone ye kedmengkandeendan kuu bowan yiri winiwen.

17 Kwane, yi kuu wene ud motod aom aomneko-riwa, bowan kuu andowe yane ika Kapeenaum yaa yane weniib kumban, Yesu kuu yiyiib yaa mene durunde daboknindo kwane miriknoon.

18 Kwane, nuub darewoob wuruwoone ok ari kuu oknondok kameen.

19 Kwane, ye kedmengkandeendan kuu ud domenmo weniib ye ambab kuu kilomita benmeyiib areb kere wedmibka, Yesu kuu ok ari dodkanmo meneen kowe, uni miin darewoob keriwewen.

20 Kumban Yesumbed yi yaa yedmoon, “Unaib, nembed kei.” andoon.

21 Kwane, dowakeniib kerenib Yesu nendenib motod aom kamoniib kumbed erebnarimban kwane motod kuu yimbed domenmo weniib kuye okbon yaa yaro wirineen.

22 Kwane kuye awarimbed, kadaareb ok yara kuyaa doriibdan kuu meene kaadkeriwen kuu motod mimo dobureen kumbed ye kedmengkandeendan yimbirimo Yesuyiibban motod aom kuu awune winiwen.

23 Kwane, Taiberiasdan kuu yi motod yenambad yaro Yariman Yesumbed animan be God yaa eso ande bangkandoona aniwen ye yumbon yaa wiribiwen.

24 Kwane, yikaadkeriwen kuu Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom kuu kuyaamban keroona yi kuu motod aom aomne Yesu ande Kapeenaum yaa yane onmenmo winiwen.

Yesu Kuu Wadkeri Ye Om

²⁵ Kwane ok bowan yarambed wedmenekoriwa kaamoneniwen, “Kedmengkandi korok, eb kuu keyaa kee aron komo arimbed menewen?” andiwen.

²⁶ Kwane, Yesumbed yi yaa inandunde yedmoon, “Nembed yiib yaa ke anammo yedmen-daan kei, yiib kuu nembed yeka maaaa ye dud kami ongmenabaan wedmiwen kwande ne ande onmenmo yarokban. Yiib kuu animan anene yimin keroona korondiwen kwandiwed kei.

²⁷ Kwani kowe, arewa kere deendaneen ye animan ye dowadbed deme awinaib. Kumban arewa kere deendaanban ye animan ye dowadbed deme awinime. Kuu wadkeri aron korem ye animan Karub Ye Mingkimbed kondaneen kui. Kedi, Ambe Godbed ye yaa kuu dowakeniib kowene kine kowoonman kui.” andoon.

²⁸ Kwane, yimbed kaamoniwen, “Komo komo deme God ye dowaken yaambd ambangkauub?” andiwen.

²⁹ Kwane Yesumbed inandundoon, “God ye dowaken ambangki yiib yaa kuu, yembed yedme kowoona monoonman yaa anam andime anded.” andoon.

³⁰ Kwane yimbed inandiwen, “Komo kami yeka maaaa ye dud kuu ongmaneebkob wedmekorub, nub kuu eb yaa anam andanuub? Kwani kowe komo kamaneeb?

³¹ Nub awoya aman yiri kuu amiibban ye amboon angkambd om mena kuu aniwen. God Ye Weng Karadmombd kwane ‘Ewen arimbed yi yaa Mosesbed om animan bangkandoona aniwen.’ ande wongkoon.” andiwen.

³² Kwanandiiwe, Yesumbed yedmendoon, “Nembed yiyb yaa ke anammo yedmendaan kei, Ewen arimbed om animan kuu yiyb yaa bangkandoon kuu Mosesbedban. Kukuu ne Ambe Godbed Ewen arimbed om animan anam yiyb yaa bangkandimaan,

³³ amborom kuu God ye om animan anam kuu Ewen arimbed kamenene okaddan yaa wadkeri kondi ye karub kui.” andoon.

³⁴ Kwanandoone yimbed yedmeniwen, “Yariman, kwani kowe om animan kee kwane nub yaa bangkandembere.” andiwen.

³⁵ Kwane Yesumbed yi yaa yedmoon, “Ne kuu wadkeri ye om animan. Kane kanembed ne yaa mananeen kuu ma mungi bobnaanban. Kane kanembed ne yaa anam andaneen kuu ma ok moom bobnaanban.

³⁶ Kuned yiyb yaa anukbed yedmendaan kuu kamune ika yedmendaniin kei, yiyb kuu ne kee wedmewiib kumban anam andewaibban.

³⁷ Nimakarub korem kane kane kuu ne Ambebed bangkawoon kuu ne yaa mananiib. Kowe kanembed ne yaa monoon kuu dankarenainban.

³⁸ “Ne kee Ewen arimbed kee kamanaan kuu neka ne dowaken ambangki dowad minindo. Ne nenkwoona manaan ye God ye dowaken yaambbed ambangkok manaan.

³⁹ Yembed ne nenkwoona manaan ye God ye dowaken kuu kei, yembed ne yaa ben kawoondan kuu mimo ma bikne nombaraanban, kwane wene aron yeenbon keraneene yi korem ben yeedere wadkeri kondaniin.

⁴⁰ Amborom kuu ne Ambe ye dowaken kuu nimakarub korem kanembed ne yaa wedmewe anam andaniib kuu wadkeri aron korem yeman kandaniib kowe. Kwane aron yeenbon yaambad yi kuu benkoobaniin.” andoon.

⁴¹ Ne kuu Ewen arimbed kamoonon ye om animan kui ande Yesumbed yedmoon kuye dowadbed Yuudan kuu ye yaa andowe kankowe daani yeman keriwon.

⁴² Kwane yimbed yedmiwen, “Akee Yosef ye mingki Yesu kuiyoo? Ma, ye awodkia awaana kuu nub nubkaad kuda. Komarewakob ne kuu Ewen arimbed kamanaan ande yedmoon ee?” andiwen.

⁴³ Kwane Yesumbed inadoon, “Yiibkanmo kuyaom kankowe daani yeman keraib.

⁴⁴ Karub kanembed ye dowakenmo ne yaa mini kuu yiminban, Ambembed ye inamen konaneene ne yaa mananeen kumbedmo. Kwane aron yeenbon arimbed ye kuu nen yeedere wadkeri konaniin.

⁴⁵ Profesidanbed wongkiwen kuu, ‘Yi korem kuu Godbed kedmengkandaneen.’ ande wongkiwen kui. Karub kanembed Ambe ye weng wengamberene ye kedmengki awine kandaneen kuu ne yaa mananeen.

⁴⁶ Karub mimo kanembed Ambe kuu ma wedmenindo, kumban karub mimo Ambe God yaambad monoonman yembedmo Ambe kuu wedmenoon.

⁴⁷ “Kowe nembed yiib yaa ke anammo yedmen-daan kei, karub kanembed anam andoon kuu aron korem ye wadkeri kandoon kii.

⁴⁸ Ne kuu wadkeri ye om animan kii.

⁴⁹ Yiib awoya aman yiri kuu amiibban ye amboon angka om mena aniwen kumban yi kuu dukniwen.

⁵⁰ Kumban kekei Ewen arimbed kamoonon ye om animan kuu karub kanembed kee ananeen kuu bobnaanban.

⁵¹ Ne kuu wad doreen ye om animan Ewen arimbed kamoonon kui. Kane kuu keye om ananeen kuu aron korem dobaraneen. Om kee ne id kui. Kuku okaddan korem yaa wadkeri dowad kondaniin.” andoon.

⁵² Kwane, Yuudan yikanmo kuyaom wengber-enabiwen, “Karub kee komarewa kere ye komkad kuu kondaneenkob nub kuu ananuub?” ande kamiwen.

⁵³ Kwane, Yesumbed yi yaa yedmendoon, “Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, yiib kuu Karub Ye Mingki ye idiib umkaniib anaibban keraniib kuu wadkeraibban.

⁵⁴ Kowe, karub kanembed ne idiib umkaniib ananeen kuu aron korem ye wadkeri kandaneen, kwane aron yeenbon arimbed ye kuu nen yeedere wadkeri konaniin.

⁵⁵ Amborom kuu ne id kuu animan anam, ne umkan kuu ok anam kui.

⁵⁶ Karub kanembed ne idiib umkaniib ananeen kuu ye kuu ne aom doreena ne kuu ye aom doriin kii.

⁵⁷ Kwane, ne Ambe wad doreenmanbed ne nenkonoona manaan kowe, ne kuu wad doriin. Kwani kowe, kanembed ne idiib umkaniib yaambad ane dobaraneen kuu wad doraneen.

⁵⁸ Keye om kee Ewen arimbed kamoonon kui. Yiib awoya aman yiri kuu om mena aniwen kumban dukniwen. Kumban kanembed om

keyaambed ananeen kuu bobnaanban, aron korem korem wad dobaraneen.” andoon.

⁵⁹ Yesumbed kee kwane kedmengkande dakmoon kuu kurikuri ambib embeng Kapeenaum aombed dakmoon.

Yemoon Kuu Yesu Domonene Wenebiwen

⁶⁰ Kwane dakmoone wengambiriwen kuu ye kedmengkandeendan yemoonbed yedmiwen, “Keye kedmengki kuu yobdoodii. Kanembed kuyaa kuu awine kandaneen?” andiwen.

⁶¹ Kwane, Yesu kuu yi mungkubmangkab kuu yekaadkeroon kowe kaamondo, “Weng kee yiib yaa kaarundoonoo?”

⁶² Ma, yiib kuu Karub Ye Mingki kuu kamoon yaa ika kuyaa kawananeene wedmaniib kuu komarewa meenaniib?

⁶³ Wadkeri kuu God ye Kingkinbed kondimaan, karub yi aromkono kuu ma ambangkindeban. Yiib yaa ne idiib umkaniib anime ande dakmaan kuye weng kuu kingkin kerekmen yeman, angkon wadkeri kandi yeman kui.

⁶⁴ Kumban yiib yena kuu anam andindo.” andoon. Kwanandoon amborom kuu andowiwen yirimbed Yesu kuu kane kanembed anam andaibbaniwa kanembed ambodanganeeniwa kuu yekaadkeroon kowe.

⁶⁵ Kwane ika yedmoon, “Kuye dowad kuu yiib yaa kwamune daandaan kei, ne yaa mini kuu karub ye dowakenmo kuu yiminban, Ambembed yimin dowakeniib konaneen kumbed yimin.” andoon.

⁶⁶ Kwane, keye aron yaambed ye kedmengkandeendan yemoon kuu ye yoman wini kuu koronde amonombe wenebiwen.

⁶⁷ Kwane, Yesumbed ye kedmengkandeendan wad ayoob yaa kaamonendoon, “Yiib kwangkon koronde wanaibbankowoo?” andoon.

⁶⁸ Kwane, Pitambed inandoon, “Yariman, eb kuu wadkeri aron korem kondi ye wengiib kowe, nub kuu koronde kane yaa wananuub?”

⁶⁹ Eb kuu God ye Karadmoman ande kaadkere anam anduwen.” andoon.

⁷⁰ Kwane, Yesumbed inandoon, “Yiib wad ayooiib kuu nembed kingkaan kumban, yiib korem mimo kuyaa kuu awad arewa kii!” andoon.

⁷¹ Ye kuu Saimon Iskeriot ye dana mingki Yudas ande dakmeen. Yudas kuu kedmengkandeendan wad ayooiib kuyaa mim mamaa yembed amaan Yesu ambodanganeenman kui.

7

Kombon Aom Dobiri Ye Orokbon Yaa Woonoon

¹ Keye yoman, Yudea aom yarebi kuu korondo, amborom kuu Yuudan yi korok korokbed ye kuu aye kowem ande kamiib kowe, kuye dowadbed Yesu kuu Galeli angka yareboon.

² Kwane, Yuudan Kombon Aom Dobiri ye orokbon kuye aron kuu dia kerewenuun kowe,

³ Yesu ye damanambed ye yaa yedmeniwen, “Eb kuu kemaom kee koronde Yudea aom wenebko eb yoman weniibdan kuu dud kami yeka mamaa ebbed ongmenabaneeb kuu wedmenabime.

⁴ Kane kuu kidangka dobiri ye karub kerande dowaken kerimaan kuu yemyeb biknende ambangkimokban. Dud kami yeka mamaa kwane ambangkaab keroka okaddan korem yaa kuu ebka korokbende.” andiwen.

⁵ Kwanandiwen amborom kuu Yesu ye damana kumbed ye yaa anam andunindo kowe.

⁶ Kwanikob Yesu kuu yi yaa yedmendoon, “Ne aron minindo, mogeed, kumban yiib yaa kuu aron korem kuu yiminmo.

⁷ Okad kiridan kuu yiib yaa arud wandem-birindeban kumban, ne yaa kuu arud wandem-birimaib, amborom kuu yi arewa kami kara yaa korokbende dakmiin kowe.

⁸ Yiib kuu orokbon kuyaa winime. Ne aron kuu minindo kowe, ne kuu orokbon kuyaa kuu wanainban.” andoon.

⁹ Kee kwane yedmekore koronde Galeli angka kwane doboroon.

¹⁰ Kwane, Yesu ye damanambed orokbon yaa winiwen ye yoman kuu, Yesu kuu yemyebbed orokbon yaa wonoon.

¹¹ Yuudan yi korok korokbed orokbon kuyaa kuu Yesu andenib onme kereknonib, “Karub ye kuu kunaya kee?” ande kaamobiwen.

¹² Kwane, kadaareb yemoon ku mene nedbiwen kwaom kumbed yika man yi angkodmia yaa koraawengbed yedmenoon yedmenoon kamenabiib. Nimakarub yenambed kuu “Ye kuu karub amunaa.” andaiwa, kwane nimakarub yenambed kuu “Ye kuu nimakarub birande abdon benweneenaa.” andaiwa kamiwen.

¹³ Kumban karub mim kanembed yaro dore nimakarub yemoon ku nedbiwen kuyaom kuu ma

mongkod daande ye dowad ma dakmindo, amborom kuu yi kuu yi korok korok yaa unendiwen kowe.

Orokbon Yaa Kedmengkandoon

¹⁴ Orokbon yaron wedya doriwen kumbed Yesumbed mene kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aom aomdere andowe kedmengkandoon.

¹⁵ Kedmengkandeena, Yuudan yi korok korok kuu binangkanabenib dakmiwen, “Karub kuu siku ma winindo kumbed ye kaadkeri kuu komarewa kaadkeron kii?” andiwen.

¹⁶ Kwanandiiwe, Yesumbed man inandundoon, “Nembed kee kedmengkandiin kuu ne yaambedian. Ne nenkwoona manaanman kuyaambedian menebeen.

¹⁷ Karub kane kuu dowaken kerene Godbed ye dowaken keroon yaa ambangkaneen kuu, nembed kee kedmengkandiin kuu God yaambedian monoon dee, neka ne meeni dakmiin dee kuu yekareb andangke yekaadkeraneen.

¹⁸ Karub kanembed yeka ye aromkonombedian dakmaneen kuu yeka ye aningko kankooni yeman. Kumban karub kanembed ye nenkwoona monoonman kuye aningko kankooni dowad ambangkaneen kuu anam anam ye karub, kowe ye yaa kuu dudanabiyiibban.

¹⁹ Mosesbed yiib yaa amob kondoonoo? Eeyoo? Kumban yiib mim kuyaa kane kane kuu amob kuu awine kandindo. Komande ne kuu ayubko bobnok andiwed?” andoon.

²⁰ Kwanandoone, kadaarebbedian inanduniwen, “Eb kuu kanembed andameen kii? Awad arewa kuu eb niindem aom doreenii!” andiwen.

²¹ Kwane Yesumbed man inandoon, “Ne kuu dud kami yeka maaaa mimo ongmaana yiiib ko-rem kuu binangkiwen.

²² Mosesbed kuu yiiib karub dana yi kad wan-abime andi ye weng kondoon. (Kumban anam kuu Mosesbedban, yiiib awoya unyeman yir-imbed andowiwen kii.) Kwani kowe, yiiib kuu yiiib karub dana yi kad kuu Sabat aron arimbed wanabimaib kii.

²³ Moses ye amob domokbaub andi ye dowad kuu karub dana kad kuu Sabat aron arimbed wanabimaib. Kwani kowe, komande yiiib kuu nembed Sabat arimbed karub ongmaana korem amun keroon kuye dowadbed ne yaa norin wanduwiwen?

²⁴ Kwani kowe, bunangkamo wedmenib wengyundaib. Kwane yorokmo wengyundi ye kerekmen yaambbed wengyundime.” andoon.

Yesu Kuu Godbed Kinoona Monoonman Dee Ande Kamiwen

²⁵ Kwane, Yerusalemdan yenambbed kekane yedmiwen, “Karub kuu korok korokbed ayem ande kamiib kuu keiyoo?

²⁶ Kedi, ye kuu kadaareb yi arinambo ari dak-meen kumban, korok korokbed kuu ye yaa weng ma inande yedmenindo. Kowe, Yesu kuu Godbed Kinoona Monoonman Keresu kui ande meed-muub ye karub kuu yikaadkeriwen dee?

²⁷ Godbed Kinoona Monoonman Keresu kuu mananeen kuu, ye kambong kuu kane kuu karub korem kuu koron keraniib kumban, karub keye kambong kuu nubkaadkeruwen.” andiwen.

²⁸ Kwane, Yesu kuu kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aom kedmengkandeen yaambéd inande baande yedmoon, “Ne kuu yíibkaadkeriwenoo? Ne kambong kangkon yíibkaadkeriwenoo? Ne kiri manaan kuu ne kabamoon minindo, kuned ne nenkwoona manaanman kuu anam. Ye kuu yíibkaadban,

²⁹ kumban ye kuu nekaad, amborom kuu ne kuu ye yaambéd manaan, yembéd nenkwoona manaan kii.” andoon.

³⁰ Kwane, yi kuu Yesu awinenande kamiib kumban, yiminban keríwen, amborom kuu ye awineni ye aron kerindo kowe.

³¹ Kuned nimakarub yemoon kuu ye yaa anam andíwen. Kwane yimbed yedmiwen, “Godbed kianeena mananeenman Keresu kuu ye kuu Yesu kee burudande yeka maaaa ye dud kami yemoon yemoon kamaneen dee? Kowe Yesu kuu Keresu dee?” andíwen.

³² Kadaareb kuu Yesu ye dowad kwamune koraaweng dakmenabíiwa Farísidan wengamberekóriwa, kurikuri boyambib darewoob ye ooni ye ana nangmidan ben nongkobíiwe mene Yesu awinenok miníwen.

³³ Kwane, Yesumbéd yedmoon, “Ne kuu yíib yoom aron doboobban dobaraniin. Kwanekóri, ne nenkwoona manaanman kuyaa yeyíib yaa wananiin.

³⁴ Yíib kuu ne ande kereknaniib kumban, yíib kuu ne wedmewaibban. Angkon nembéd wananiin kuyaa kuu yíib kuu winindeban keraniib.” andoon.

³⁵ Kwane Yuudan yi korok korok kuu yikanmo dakmenabe yedmiwen, “Nubbed wenenub ye

wedmenaubban yaa kuu kunaya wanandamoned kii? Nub karub buyokbayok kere Gurik yi kambong kambong yaa doboriweniib yaa wene Gurik-dan yaa kedmengkandanded dee?

³⁶ Yembed kwane yedmoon kuu nub kuu ye ande kereknanuub kuu wedmenaubban, kwane ye wananeen kuyaa kuu winindeban keranuub kwanandoon kuye id kuu komo?" andiwen.

³⁷ Kwane, orokbon ye aronki yeenbon kuu darewoob arimbed kowe, kuyaron kuu Yesu yaro dorene naawon baande yedmoon, "Kane kanembed ok moom bobniwen kuu ne yaa mene ok anime.

³⁸ Kwane, kane kanembed ne yaa anam andaniib kuu God Ye Weng Karadmo aom wongkiwen areb kuu yi mimyob aombed wadkeri ok kuu iringkobanuun." andoon.

³⁹ Kee kwane yedmoon kuu Kingkin Karadmo anded. Kane kanembed ye yaa anam andiwen kuu kandaniib. Kuye aron yaa kuu Kingkin Karadmo kuu kondindo, amborom kuu Yesu kuu bobne yeedere nambiri ye yumbon yaa winindo kowe.

⁴⁰ Kwane, yembed dakmeen kuu wengamberekorib, karub yenambed yedmiwen, "Kwana kowe, anam kuu profesiman darewoob kiyoo!" andiwen.

⁴¹ Kwane karub yenambed yedmiwen, "Godbed Kinoona Monoonman Keresu kuu ye kei." andiwen. Kwane karub yenambed yedmiwen, "Godbed kinaneena mananeenman Keresu kuu Galeli angkambed mananeenoo? Dowan!

⁴² God Ye Weng Karadmombed kwane ande

wongkoon kuu Godbed kinaneena mananeenman Keresu kuu Dewid ye awo awoya aman ari kui. Kwane, Dewidbed doboroon ye kambong Betlehem yaambed woonanuun kui. Kowe, ye kuyoo? Dowan kii!” andiwen.

⁴³ Kowe, nimakarub korem kuu mene nedbiwen kuyaom kuu Yesu ye dowadbed wengbere andokbiwen.

⁴⁴ Karub yena kuu Yesu awinenandamiib kumban, ye yaa karub mim ma awinenindo.

Yuudan Yi Korok Korok Yi Anam Andinban

⁴⁵ Kwane, kurikuri boyambib darewoob ooni ye ana nangmidan kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokiib Farisidaniib yaa ika winiwe korok korokbed kaamonendiwen, “Komoyiibkob Yesu kuu nen monokban keriiib kee?” andiwen.

⁴⁶ Kwane, ana nangmidanbed inandundiwen, “Karub ma kanembed yembed dakmeen kamune ye kiwaan kuu dakmimokban.” andiwe,

⁴⁷ Farisidanbed yedmiwen, “Kwani kowe, yembed yiib kangkon birande ben ereknewandundoon manoka?

⁴⁸ Yiib kuu ma yiibkaadkeriwa korok korok o Farisiman mimo awene ma Yesu yaa anam andoonoo? Dowan!

⁴⁹ Kadaareb kee Moses ye amob kuu ma yikaadkerindo keriiwe, God ye butun kuu yi ari kowoon kii.” andiwen.

⁵⁰ Kwane, Farisiman maa Nikodemus kuu aron maa anak Yesuyiib yaa wonoon kumbed, ye amborongaad yaa yedmoon,

⁵¹ “Kwani kowe, nub amobbed yedmoon kuu karub komo kamoon ye weng kuu yeka dakma-neene kaadkerekoruwed dabab koni kuu yimin.” andoon.

⁵² Kwane yimbed inandiwen, “Kwani kowe, eb kwangkön Galelimanoo? God Ye Weng aom kuu ongme andangke kaadkere ebka wedme. Profesiman kuu Galeli angkambed ma mananeen andindo.” andiwen.*

⁵³ Kwane karub korem kuu yi ambiwoom wenebiwen.

8

Nenem Kameen Ye Wonong

¹ Kumban Yesu kuu aangko Olif angka wonoon.

² Kwane amkimo kaimbed Yesu kuu ika kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aom monoone, nimakarub korembed ye kuu kanawanewandiiwe, dibere andowe yi yaa kedmengkandoon.

³ Kwane, Farisidan yoom Yuudan yi amob ked-mengkandidan yoombbed wonong nenembon yir-imbbed awinende nenminiwen. Kwane, nenmene nimakarub kuu nedbiwen kuyi arinambo ari domondiiwa doburuuna,

⁴ kwane Yesu yaa yedmeniwen, “Ked-mengkandi korok ee, wonong kee nenembon yirimbed awinenduwen.

⁵ Kowe Moses ye amobbed kwanime andoon kuu wonong kee botbed barambere weene kowi

* **7:52:** Buk Yoon yemoon kurin kurin wongkiwen kuu 7:53bed wene 8:11 kuyiibban.

yeman. Kowe yu dowad kuu eb komo andundaneeb?” andiwen.

⁶ Yi kaamoni kumbed ye kuu kebenenub, kwane kuyaambed nenwene kangdod kerunem ande meeniwen.

Kumban Yesu kuu ambokibine, dingkiodbed okad yiri wongkanaana,

⁷ ye yaa kwane kaamobenibmo kamiwa, yaro korok kankoone yi yaa yedmendoon, “Yiib mim kane ye kuu ambarakmiyiibban kuu yedin bot kande yu yaa korare wok.” andekore,

⁸ ye kuu ika okad yiri ambokibine wongkaan.

⁹ Kwane, yi kuu ye weng wengambiriweniib kuu karub aamkonodandin wenebiiwe, kwane kobkandidan yi korem kuu mimo mimo wenebe dowan kere, kuri kuu Yesu yoom wonong kuyoommo domondiwen.

¹⁰ Kowe Yesu kuu yaro dore wonong kuyaa kaamondoona, “Karub korem kuu kuna? Ub yaa dabab ma kabdindoyoo?” andoona,

¹¹ yumbed inanduneen, “Yariman, dowan.” andeen.

Anduune, Yesumbed yedmendoon, “Kwani kowe, nangkon ub yaa dabab kabdainban. Kumban wene, ub ambarakmi dobiri kara kuu deerewande.” andoon.

Yesu Kuu Okaddan Korem Yi Nambiri

¹² Kwane, Yesumbed nedbiwendan yaa ika dakmoon, “Ne kuu okaddan ye nambiri kii. Kowe kanembed ne yoman mananeen kuu kumun aom wanaanban kuned wadkeri ye nambiri kandaneeen.” andoon.

13 Kwane Farisidanbed Yesu yaa yedmiwen, “Ebbed ebka ebmeren dakmeeb kowe, kangdod aom anam kerindeban.” andiwen.

14 Kwane, Yesumbed neman inandundoon, “Neka nemeren dakmaniin kwangkon kangdod aom anam keraneen, amborom kuu ne kuu kunayambed manaaniwa angkon kunaya wananiiniwa kuu nekaad kowe. Yiib kuned kuu ne kunayambed manaaniwa kunaya wananiiniwa kuye inamen kuned kuu yiibkaadban.

15 Yiib kuu karub yi inamen yaambedm wengyundimaib. Kumban ne kuu karub kane yaa ma wengyundokban.

16 Kumban nembéd wengyundaniin kuu weng yorokmo ongmaniin, amborom kuu ne kuu ne kirimomban, ne kuu ne nenkowoona manaanman Nambe yaa doriin kowe.

17 Yiibka yiib amob aombéd yedmoon kuu karub ayoobbed dakmi kuu kangdod aom anam keraneen andoon.

18 Ne kuu neka nemeren dakmiina, Ambembéd ne nenkowoona manaanman kwangkon ye kuu ne kerekmen dowad kuu dakmeen.” andoon.

19 Kwanandoone, yimbed kaamoneniwen, “Eb ambe kuu kuna?” andiwen.

Kwane, Yesumbed inande yedmoon, “Yiib kuu ne yoom ne Ambe yoom kuu yiib koron. Kwane kuu ne kuu yiibkaadkeraniib kuu Ambe kwangkon yiibkaadkeraniib.” andoon.

20 Kee kwane kedmengkande dakmoon kuu kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aom God yaa kubi ye od benmene bangkanimaib ye yumbon yaambéd dobere dakmoon. Kumban karub

mim kanembed ye awinenindo, amborom kuu ye awineni yaron kuu minindo kowe.

²¹ Kwane, Yesumbed yi yaa angkon yedmoon, “Wananiin kowe yiib kuu ne ande kereknaniib kumban, yiib kuu ambarakmimaib kumbed duknaniib. Kwane, nembed wananiin yaa kuu yiib manaibban.” andoon.

²² Kwanandoon kowe, Yuudan yi korok korokbed yedmiwen, “Yembed yedmoon kuu yembed wananeen kuyaa kuu nub kuu wanaubban kuye meeni id kuu, yeka yemeren aye kowandameenkob dee?” andiwen.

²³ Kumban Yesumbed inandundoon, “Yiib kuu kiridan, ne kuu arimbed manaan. Yiib kuu okad kirikeedan. Ma, ne kuu okad kirikee ye karubban.

²⁴ Yiib kuu ambarakmimaib kumbed duknaniib kuu kwanandaan kii. Kedi, ne kuu kane andimain yaa anam andokban keraniib kuu, anamaa, yiib kuu ambarakmimaib kumbed duknaniib.” andoon.

²⁵ Kwane yimbed kaamoniwen, “Eb kuu kane?” andiwen.

Kwane Yesumbed inandundoon, “Ne kane kuu, anakbed kuu dakmenmo meniin kui.

²⁶ Ne kuu yiib yaa wengyundi yemooniib kumban ne nenkwoona manaanman, ye kuu anam kii. Ye yaambbed wengambaran kumbedmo kwane okad kiridan yaa dakmimain.” andoon.

²⁷ Yesu ye Ambe ye dowad andene dakmeen kuu yikaadkerunindo.

²⁸ Kwanikob Yesumbed yedmoon, “Yiibbed Karub Ye Mingki at ming ari kankoonaniib kuyaambbed, ne kuu kane andimain kuu yiibkaadkeraniib. Kwananeene angkon ari

yiiikaadkeraniib kuu ne ambangki korem kuu ne kabamoonmomban, Ambembed komo kedmengkawoon kumbedmo dakmimain kui.

²⁹ Kwane ne nenkowoona manaanman kuu ne domowindo, neyiib yaa doreen, amborom kuu nembed ambangkimain kuu yembed kubi dowakeniib keroon yaambéd awinaan kowe.” andoon.

³⁰ Yesu kuu kwane dakmeene nimakarub yemooon kuu ye yaa anam andiwen.

Abraham Ye Awoya Ari Kuu Kane?

³¹ Kwane, Yesumbed Yuudan ye yaa anam andiwen yaa yedmoon, “Yiib kane kane ne kedmengkandi wengambere awine kandiib kuu yiib kuu ne kedmengkandiindan anam kii.

³² Kwane, yiib kuu anam anam yaa yiiikaadkeraniwe anam anam yaambéd Godbed yiib dudbaraneen kii.” andoon.

³³ Kwane yimbed inandiwen, “Nub kuu Abraham ye awoya kei. Kowe, nub kuu karub mamaa ye dabderem yiri dobere ye dememo awinembiri yaa ma yerengkindo. Kowe komande nub yaa kuu Godbed nub dudbaraneen ande yedmewen?” andiwen.

³⁴ Kwane, Yesumbed inandundoon, “Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, karub korem kanembed ambarakmoon kuu ambarakmimbed ye yenboone, ye kuu ambarakmi ye dabderem yiri dobere ambarakmi ye dememo awinembiri ye karub keroon.

³⁵ Kedi, dabderem yiri dobere dememo awinembiri ye karub kuu ye kuu ye yariman ye dana arebban kowe, ye yariman ye nimadana yaa kuu

ye yumboniibban, kumban yariman ye dana kuu dowan kerindeban ye yumboniib.

³⁶ Kwani kowe, Dana Mingkimbed yiib dudbaraneen kuu, anamaa, ambarakmi ye yenbi yiib yaa kuu korem dowan keraneen.

³⁷ Yiib kuu Abraham ye awoya ari kuu nekaadkeraan kumban, yiib kuu ne kedmengkandi awine kandindo kowe, yiib kuu ne yaa aye kowi ye inamen kowiwen.

³⁸ Ne Ambembed ye kerebiri arimbed komo wedmaan kuu yiib yaa ku dakmendiin kui. Kwane, yiib ambembed komo yedmendoon kuu yiib kamune ambangkimaib kui.” andoon.

³⁹ Kwane yimbed inandiwen, “Abraham kuu nub ambe kii!” andiwen.

Kwanandiiwe Yesumbed yedmendoon, “Yiib kuu Abraham ye awoya ari keriwon karen, yembed ambangkoonkin kwane kamimaib karen.

⁴⁰ Ne kuu anam anam kuu God yaambéd wengambaran kuu yiib yaa dakmaan, kumban yiib kuu ne yaa aye kowi ye inamen darewoowiib kowiwen. Abraham kuu kamune ma ambangkindo.

⁴¹ Yiib kuu yiib awodkimbed awinoonkinmo kwane kamimaib.” andoon.

Kwane, Yuudan inandiwen, “Nub kuu nenem danambanaa! God yembedmo kuu nub Ambe kii!” andiwen.

Seten Ye Meed Kuu Kane?

⁴² Kwane, Yesumbed yi yaa inandundoon, “God kuu yiib Ambe kuu anam keraneen kuu yiib kuu ne yaa mimyob dowaken keewaniib, amborom kuu ne kuu God yaambéd manaan kowe. Ne

kuu ne kabamoon minindo. Ne kuu yembed nenkwoonkob manaan.

⁴³ Yiib kuu komoyiibkob, ne dakmi ye id kuu ongme kaadkeruwindo? Yiib kwane keruwen amborom kuu yiib kuu ne weng dakmi kuu wengambere awinindeban keruwen kowe.

⁴⁴ Kwani kowe yiib kuu yiib ambe Seten ye meed kii, kwane yiib ambe kuye dowaken yaamo awine kanwenemberem ande kamimaib kii. Ye kuu andowoon yirimbed kumka kuman yenbandi ye karub. Ye kuu anam anam yaa awinindeban, amborom kuu ye niindem aom kuu anamiibban kowe. Kwane dudanabi kuu ye weng anam, amborom kuu ye kuu dudanabi ye karub, kwane ye kuu dudanabi korem kuye awodki kowe.

⁴⁵ Kuned nembed anam anam kuu yedmendaan kumbed yiib kuu ne yaa anam andewimokban.

⁴⁶ Yiib kuyaa kuu kanembed ne kuu ma ambarakmewen ande korokbendaneen? Dowan! Kwane, nembed anam anam kuu dakmimain kowe, komande ne yaa anam andewimokban?

⁴⁷ Kane ye kuu God ye karub keroon kuu God ye weng wengambirimaan. Kwani kowe, yiib kuu wengambere awine kandimokban ye id kuu, yiib kuu God ye karuwa nimayamban kowe.” andoon.

Yesu Yeka Koromone Inandoon

⁴⁸ Kwanandoone, Yuudanbed damangkane inandiwen, “Kwani kowe, nubbed ke yedmuub kei, eb kuu Samarian, eb kuu awad arewayiib ibnebdoon kii! Anamoo?” andiwen.

⁴⁹ Kwane Yesumbed inandundoon, “Ne kuu awad arewambed ma ibnewindo. Ne kuu ne Ambe ye aningko kankoonaan kumban, yiib kuu ne aningko kan kubuniwen.

⁵⁰ Ne kuu neka nambiri kandi dowad onmokban. God yembed ne yaa nambiri kawi ye kiwaan onmimaan. Yembedmo wengyundandimaan.

⁵¹ Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, karub kanembed ne kedmengkandi yaa awine kandaneen kuu bobnaanban.” andoon.

⁵² Kwanandoone, Yuudanbed yedmiwen, “Kedi, kwamune dakmewen kowe anammo nub nubkaadkeruwen kuu eb kuu awad arewayiib ibnebdooon kii! Nub awo Abraham kuu bobnoon kuda. Kwane profesidan kwangkon kwaniwen kuda. Kumban ebbed kuu karub kanembed ne kedmengkandi yaa awine kandaneen kuu bobnaanban andeewoo?”

⁵³ Ebbed nub awo Abraham burudande darewoob kerewenoo? Ye yoom profesidan yoom dukniwen. Kowe, ebbed meeneeb kuu eb kane?” andiwen.

⁵⁴ Kwane Yesumbed inandundoon, “Neka nemereren nambiri kowaniin kuu idiibban keraneen. Kumban ne Ambe kui, yiibbed nub God ande yedmiib kumbed naningko kankoonoon.

⁵⁵ Ye kuu yiib koron kumban ye kuu ne nekaad. Kwane God kuu ne nekaadban andaniin kuu yiibbed dudanabimaib kwamune keraniin. Kumban ye kuu ne nekaadkereni, ye wengmo wengambere awine kandimain.

⁵⁶ Yiib awo Abraham kuu ne mini aron wedmoon kuu kubi darewoob keroon. Kee wedmoon kuu ye kuu dowakeniib keroon.” andoon.

⁵⁷ Kwane, Yuudanbed Yesu yaa yedmeniwen, “Eb weeb kuu 50 ari ma daanindo kumbed Abraham kuu wedmemaan andeeb deeka?” andiwen.

⁵⁸ Kwanandiiwe Yesumbed inandoon, “Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, Abraham

kuu woonindombed ne kuu dobaraan.” andoon.

⁵⁹ Kwanandoon kowe, yi kuu Yesu ayande bot yiri ben barambarandamiwe, Yesu kuu yaro bikne wenene kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aombed domonde wonoon.

9

Indob Tutnoonman Kuu Ongmoon

¹ Kwane, Yesu wenone karub wooneen yaambbed indob tutnoon kuu wedmenoon.

² Kwane, Yesu ye kedmengkandeendanbed kaamoniwen, “Kedmengkandi korok, karub kee wooneen yaambbed indob tutnoon kuu arian yi ambarakmimbed dee, karub yeka ye ambarakmimbed dee?” andiwen.

³ Kwane Yesumbed inandoon, “Indob tutnoon kuu karub kuye ambarakmimbedban, arian yi ambarakmimbedban. Kee kwanoon kuu ye wadkeri yaa God ye aromkono korokbi dowad keroon.

⁴ Aronbed namberemoon areb, denekmen aroniib angkuun kumbed ne nenkowoona manaan ye God ye deme kuu ambangkem. Kwane amaan miriknemoon areb denekmen aroniibban keraneen kowe, nimakarub kuu deme kuu awinindeban keraniib.

⁵ Ne kuu okad kiri dobaraan ye aron kuyaom kuu ne kuu okaddan yi nambiri kui.” andoon.

⁶ Yesumbed kee kwane yedmoon ye yoman kuu okad yiri kamok darene, ongkeb kumbed birin ongme kandene karub kuye indob yaa kowekore

⁷ yedmenoon, “Wene, Sailoom ok wumbon yiri ambe are.” andoon. (Sailoom ye weng id kuu “Yedme kowoona wonoon.”) Kwane karub kuu

wene amboone indob kuu nandoona kerekanmo ambiwoom wonoon.

⁸ Wonoone, yambib dia dobirimaibdan yoom ye dibere eekmimaan wedmenimaibdan yoom kuu wedmenenib dakmiwen, “Karub kuu eekmimaan kukuiyoo?” andiwen.

⁹ Kwane yenambed “Ye kuiyaa.” andiwe, yenambed kuu “Ye murubia areb kumban karub mamaa.” andiwe kamiwen.

Karub indob tut amun keroon kumbed yedmoon, “Ne kuu ne kei.” andoon.

¹⁰ Kwane yimbed yedmiwen, “Komo keroonkob eb indob kuu nandoon?” andiwen.

¹¹ Kwane yembed inandundoon, “Karub kuu Yesu ande yedmimaib kumbed birin ongmene ne indob yaa kowekore, ne yaa yedmoon, ‘Wene Sailoom ok wumbon yiri ambe.’ andoon kowe, wene ambaankob ne indob kuu nandoone ne kee kereknain.” andoon.

¹² Kwane yimbed karub kuyaa kaamoniwen, “Karub kuu ye kuu kuna?” andiwe, “Ne kaadban.” ande inandundoon.

Farisidanbed Ongmoon Ye Dowad Yunbiwen

¹³ Kwane, indob tut ye karub kuu yimbed Farisidaniib yaa nenwiniwen.

¹⁴ Yesumbed birin ongmene indob tut karub yaa kowene ongmoone amun keroon kuye aron kuu Sabat aron arimbed.

¹⁵ Kwanakob Farisidan kangkon ye yaa ye indob ongmoon ye dowad kaamoneniwe, karub kumbed inandundoon, “Yembed birin kandene ne indob yaa kowoone wene okambaan kumbed ne kuu kereknain.” andoon.

¹⁶ Kwanandoone, Farisidan yenambed yedmiwen, “Karub kuu Sabat aron ye amowamob kuu awinindo kowe, ye kuu God yaambad minindo.” andiwe, yenambad yedmiwen, “Ambarakmi ye karub kuu komarewa yeka mamaa ye dud kami ongmenabaneen? Dowan!” andiwen. Kwane, yikanmo kumaom kuu andokbiwen.

¹⁷ Kwane, karub kuyaa ika kaamoneniwen, “Ye kuu eb indob ongmoon kowe, ye dowad komo andaneeb?” andiwen.

Kwane, karub kumbed man inandundoon, “Ye kuu profesiman.” andoon.

¹⁸ Kumban Yuudan yi korok korok kuu karub kuu anuk kuu ye indob kuu tut keroon ande ma anam andunindo. Kowe karub kuye ambe ena weng yuk yedme keendiiwa miniwen.

¹⁹ Kwane, korok korokbed kaamondiwen, “Karub kee yiib dana mingki kuiyoo? Yiibbed kwane yedmimaib kuu wooneen yaambad indob tut keroon ye karub kukeiyoo? Komo keroonkob ye kuu wedme kereknoon?” andiwen.

²⁰ Kwane ambe enambad inandiwen, “Nub nubkaad karub kee nub dana kii. Kowe ye kuu wooneen kuu indob tut kwane wooneen.

²¹ Kumban komarewa kere ye indob kuu nandoon kuu nub koron. Kanembad ye indob kuu nandoon kangkon nub koron. Kowe yeka ye yaambad kaamonenime, ye kuu amnoon kowe yeka ye dowad dakmi kuu yimin.” andiwen.

²² Karub kuye ambe ena kuu kwane yedmiwen amborom kuu Yuudan yi korok korok yaa unendiwen kowe. Yuudan yi korok korokbed weng mimo keruwen kuu kane kanembad Godbed

Kinoona Monoonman kuu Yesu kui ande yedma-
neen kuye karub kuu kurikuri ambiwoom wini
kuu dankoraraniib.

²³ Kwanikob ye ambe ena kuu “Amnoon kowe
ye yaa kaamonenime.” ande yedmiwen.

²⁴ Kwane, korok korokbed karub indob tut
wooneen kuyaa angkon ika baandiiwe monoone
yedmeniwen, “God ye arinambo arimbed weng
anammo dakme. Nubkaad kuu ku dakmeeb ye
karub kuu ambarakmi karub kui.” andiwen.

²⁵ Kwane, karub kumbed inandundoon, “Ye kuu
ambarakmi karub deeyo kuu ne nekaadban kum-
ban, nembed nekaadkeraan kuu ne kuu indob
tut kumban kibik kee ne kuu kerekne wedmiin.”
andoon.

²⁶ Kwane yimbed ye yaa kaamoneniwen, “Ye
kuu eb yaa kuu komo kamebdoon? Kwane eb
indob kuu komo kere nandoon?” andiwen.

²⁷ Kwane yembed inandundoon, “Anuk yaa
yedmendaan kumban yiib kuu wengambirindo.
Komo dowad yiib kuu angkon ika wengamberem
andiwed? Kwani kowe, yiib kwangkon ye ked-
mengkandeendan kerandiwedoo?” andoon.

²⁸ Kwane, yimbed ye yaa arandarune nongdo-
matom ande yedmiwen, “Eb kuned kuu karub
kuye kedmengkandenman kui. Ma, nub kuu
Moses ye kedmengkandi awinidan kuda.

²⁹ Nubbed nubkaad kuu Moses yaa kuu Godbed
dakmoon kumban, karub keyiib kee ye kuu ku-
nayambed monoon kuu ma nubkaadkerindo.”
andiwen.

³⁰ Kwane, karub kumbed inandundoon, “Ai,
binangkaan amborom kuu ye kuu kunayambed

monoon kuu yiyb yiybkaadban kumban, ne indob tut kuu yembed nandoon.

³¹ Nub nubkaad kui, God kuu ambarakmidan yaa kuu wengamberendimokban. Kumban God ye kerekmen ye kiwaan ari doriibdan kwane Godbed dowakeniib keroon yaa awinimaib kuu Godbed wengamberendimaan.

³² Karub woonimaib yaambbed indob tut kuu karub mim kanembed ma nandoona kerekne wedmoon ande ma yedmindo.

³³ Kwani kowe, karub kee God yaambbed minindo karen kuu kekamune kuu ma ongmaanban karen.” andoon.

³⁴ Kuye kerekmen kuu yimbed inandiwen, “Eb kuu ambarakmi ye niindem aombbed wooneen. Kamune kumbed ebbed nub yaa kedmengkandandewedoo?” andiwen. Andenib kurikuri ambib embeng aombbed dankorariwen.

Kingkin Ye Kerekmen Ye Indob Tut

³⁵ Kwane, Yesu wengamбороонka karub kuu dankorariwen kowe, ye kuu wene durunene wedmenekore kaamonenoon, “Eb kuu Karub Ye Mingki yaa kuu anam andewenoo?” andoon.

³⁶ Kwane, karub kumbed kaamonenoon, “Ye kuu kane? Yedmewebko ye yaa anam anda.” andoon.

³⁷ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Karub ye kuyiyb kuu kibireb wedmeneeb. Anamaa, yembed eb yaa ke daabdeen kei.” andoon.

³⁸ Kwane, karub kumbed Yesu yaa yedmenoon, “Yariman, ne eb yaa anam andaan.” andekore, ye yaa bumangke ye aningko kankoonoon.

³⁹ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Wengyundi dowadbed ne kuu okad yiri manaan. Kwanako indob tut kuu wedmiiwo, yena wedmiib kuu tut kerewonoko.” andoon.

⁴⁰ Kwane, Farisidan yena kuu kee kwane Yesu wengambereniwen kowe kaamoneniwen, “Komarewa kii? Nub kwangkön indob tutnuwenkoo?” andiwen.

⁴¹ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Yiib kuu indob tutniwen karen kuu ambarakmi ye dabab yiib yaa daboknindo karen. Kumban yiib kuu yimin kereknaub andiib kowe, yiib ambarakmi ye dabab kuu angkeen.” andoon.

10

Sibi Ooni Ye Yariman Ye Ooni Kerekmen

¹ “Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, karub kanembed sibi kuu bot kuuk wiriniwen ye ambongkumbed aomdorokban keraneen kerene kiwaan yenambéd aomdaraneen kuu yid bi ye karub kii.

² Karub ambongkumbed aomdirimaan kuu sibi yi ooni ye karub kui.

³ Kowe, ye dowadbed ambongko oonimaan ye karub kuu ambongko nandimaan. Kwane, sibi kuu yi ooni ye karub ye weng yuud kumbed wengambaraniib kuu yeyiib yaa winimaib. Kwane, yi aningkumbed baande ben angkanimaan.

⁴ Kwane, ye sibi baande ben angkadirimaan kuu yembed yi kuu arine ben winimaan. Ye weng yuud kuu yi yikaad kowe, wengambere ye yoman winimaib.

⁵ Kumban yi kuu norod karub ye yoman kuu wanaibban, yi kuu koronde kirokmone wenebaniib, amborom kuu norod karub ye weng yuud kuu wengambere kaadkerunaibban kowe.” andoon.

⁶ Yesumbed kuruwak wengbed dakmoon kumban nimakarub yoom korok korok yoom kuu yi yaa komo daandeen kuu kaadkerunindo.

⁷ Kwani kowe, Yesumbed ika yedmendoon, “Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, ne kuu sibi yi ambongko.

⁸ Korem kane kane yidin miniwen kuu yid benabidan kowe, sibi kuu yi weng wengambere awine kandindo.

⁹ Ne kuu ambongko kowe, kane kanembed ne yaambbed awudaraniib kuu, yi kuu bobni yaa burudande bindaneen. Kwane, yi kuu awune angkane yedaraniibe animbon amun yaa benwananiibe animamaniib.

¹⁰ Yid karub minimaan kuu yid biyiib yebandiyiib monmariyiib ye dowadbed minimaan. Kumban ne manaan kuyiib kuu yi kuu wadkeri kumundinmo kandime andi ye dowadbed manaan.

¹¹ “Ne kuu sibi ooni yariman amun. Sibi ooni yariman amun kuu sibi yi dowadbed ye wadkeri kondaneen.

¹² Araben mene ooni karub kuu sibi yariman arebban. Ye kuu od dowadmo deme awinimaan kowe, dura anon wedmaana manaana, sibi domonde kombiri winimaan. Kwanaana dura anonbed yenbandaane yena kuu ben buyokbayok kerimaib.

¹³ Karub kuu araben dememan kowe, ye kuu sibi yaa meenimokban, kombere winimaan.

¹⁴⁻¹⁵ “Ne kuu sibi ooni yariman amun. Ambe kuu ne nekaad angkon ne kuu Ambe ye yekaad kamune areb kuu, ne sibi kuu nekaad, angkon ne kuu yi yikaad. Kowe, ne sibi dowadbed ne wadkeri kondaniin.

¹⁶ Ne kuu sibi yena kuuk kemaomban, kwangkon yi kuu ben kuuk kemaom ben awudaraniin. Kwane, yi korem kuu sibi ooni yariman mimo keraniib, sibi yi kuu dabokne mimo keraniib. Kwane, ne weng yuud yaa kuu yi korem wengambaraniib.

¹⁷ “Ne Ambembed ne yaa mimyob dowaken keewoon, amborom kuu neka ne wadkeri yiri kankowaniin, ika kande kankooni dowadbed.

¹⁸ Karub maambbed ne yaa ne wadkeri kandi kuu yiminban, kumban neka ne inamen ongmekorid yiri kankowaniin. Ne kuu yimin kwani ye aromkonoyiib kui, kandune yiri kowiyiib ye aromkonoyiiwa, ika kankooniyiib ye aromkonoyiiwa kui. Kwane, wadkeri yiri kan kowekore ika kande kankoone andi ye weng kuu Ambembed ne yaa kawoon.” andoon.

¹⁹ Weng kee wengambiriweniib kuu Yuudan kuu ika wengbere andokbiwen.

²⁰ Kwane, yi yemoonbed yedmiwen, “Ye kuu awad arewambbed ibnenoona korem warudki keroon kowe, ye weng kuu wengamberenaubban.” andiwen.

²¹ Kumban yi yenambbed yedmiwen, “Awad arewambbed ibnenoonman kuu kamune dakmaanban. Kwane, awad arewambbed ibnenoonman

kuu indob tut nandaneenoo? Dowan!” andiwen.

Yesu Yoom Ambe God Yoom Kuu Mimo

²² Yuruk yaron kuyaa kuu, Yerusalem aom kuu Kurikuri Boyambib Darewoob God Yaa Kowiwen ye orokbon aron kereen.

²³ Kowe, Yesu kuu kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aom Solomon ye bot dongka emekdembon yiri yareena,

²⁴ Yuudan Yesuyiib yaa mene nedbe kanawanewandenib kaamoneniwen, “Eb kuu kane ande meedmuub wene aron doboob kereen kii! Eb kuu Godbed Kinoona Menewenman Keresu keroka, ongme idmo yedmende.” andiwen.

²⁵ Kwanandiiwe, Yesumbed man inandoon, “Ne kuu kane kuu yiib yaa yedmendaan. Kumban yiib kuu ma anam andindo. God yaromkono wedmi yeman nembed ne Ambe yaambed ongmimain kuu ne dowad dakmeen kii.

²⁶ Kumban yiib anam andokban amborom kuu yiib kuu ne sibimban kowe.

²⁷ Ne sibi kuu ne nekaad. Kwane, ne sibi kuu ne weng yuud wengamberenib yi kuu ne yoman minimaib.

²⁸ Yi kuu nembed wadkeri aron korem kondaniina, kwane yi kuu ma bobnaibban. Kane karub maambed ne dingki aom kuu burudande ma baanban.

²⁹ Ne Ambe yembed yi ne yaa ben bangkawoon kuu, korem yaa kuu yembedmo miin darewoob arimbed. Kanembed yi kuu ma ne Ambe ye dingki aom kuu burudande ma baanban.

³⁰ Ne yoom Ambe yoom kuu mimo.” andoon.

³¹ Kwane, Yuudanbed ika bot benib Yesu ayande kamiwen.

³² Kwane, Yesumbed yi yaa yedmendoon, “Ne kuu kamenabi amun amun yemoon Ambe yaambbed yiib yaa kedmengkandaan. Mimo kuna ye dowadbed botbed ne kuu nandiwed?” andoon.

³³ Kwanandoona, Yuudanbed man inandiwen, “Kamenabi amun amun ye dowadban. Eb kuu karub kabamoon kumbed ne kuu God ande kameeb kumbed God yaningko monmarewen kowe andamuub kii.” andiwen.

³⁴ Kwane, Yesumbed yi yaa inandundoon, “Yi-ibka God Ye Amob Weng kande oonimaib kumaombbed Godbed yedmoon kuu ‘Nembed yedmaan, “Yiib kuu goddan.” ’ ande wongkoon kui.

³⁵ Yi kuu goddan ande yedmendoon kuu Godbed ye weng ande kowoon. God Ye Weng Karadmo kee domokbindeban kowe,

³⁶ ‘Ne kuu God ye Dana Mingki.’ ande yedmaan kuu komande yiib kuu ne yaa ‘God yaningko monmarewen.’ ande yedmiib? Ne kuu Ambembbed yeka ye dowad nenkine kowekore okad yiri nenkwoona manaan.

³⁷ Kowe, ne Ambe ye dowaken yaambbed ambangkaka kumbed ne yaa anam andime. Kwanainban kuu anam andaib.

³⁸ Ne yaa kuu anam andewokban keroka, nembed ye dowaken yaambbed ongmimain kuye kamenabi amun amun kuu meenme anam andime. Kwananiib kumbed Ambe ne niindem aom doreena, ne kuu Ambe ye niindem aom doriin kuu kaadkerenib kuye inamen kandaniib.” andoon.

³⁹ Kwanandoone, ye kuu yimbed ika awine-nande kamiwen, kumban ye kuu yi yaambéd mondokbe wonoon.

⁴⁰ Kwane, Yesu kuu ok Yooden yara ikakman wene Yoonbed aron ibduruk yiri anuk nimakarub baptais kamendoon yebon yaa yane wonoon. Kuyaombéd doboroon

⁴¹ kwane nimakarub yemoon ye yaa menebiwen. Kwane yimbed dakmiwen, “God yaromkono wedmi ye dud mamaa kamune kuu Yoon kuu ma kamune ma ongmenabindo. Kumban karub keye dowad Yoonbed dakmoon ye weng korem kuu anam id keroon.” andiwen.

⁴² Kwane, yumbon kuyaa kuu nimakarub yemoonbed Yesu yaa anam andiwen.

11

Lasares Bobnoon

¹⁻² Karub maa yaningko Lasares kuu anikad yiminban keroon. Ye oniya kuu Meri yoom Maata yoom. Yi kuu kambong Betanidan. Meri kee Yesu ye yon ari baeb amun ye ok bunenenu yu awung doboobbed anmeen kui.

³ Kwane, ye oniyambéd Yesu yaa weng kowiwen, “Yariman, ebbéd mimyob dowaken keeni-maab ye karub kuu anikad yiminban keroon kii.” andiwen.

⁴ Yesu kekee kwane wengamberekore yedmoon, “Anikad kee bobni yemanban. Yii, kwanoon kuu God ye nambiri kankooni dowad kumbéd God ye Mingki kuu kuyaambéd nambiri kandaneen.” andoon.

⁵ Maata yoom Meri yoom Lasares yoom kuu Yesumbed yi yaa kuu mimyob dowaken keendem-birimaan.

⁶ Kuned Yesu kuu Lasares kuu anikad yimiban keroon ye weng wengamboroon kuu, ye kuu doreen kuyaa aron ayoowiib ika doboroon.

⁷ Kwane, yembed ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Kwane, ikakman Yudea aom wenem.” andoon.

⁸ Kwanandoone yedmeniwen, “Kedmengkandi korok, amun kumban, aron dukmen mana anuk yirimbed Yuudan yi korok korokbed botbed andamiiwa menewen kii! Kowe komande kuyaom ikakman wanandameeb?” andiwen.

⁹ Kwane, Yesumbed inandundoon, “Awingyab kuu awas wad ayoowiib, eeyoo? Karub kanembed awingyabbed winimaan kuu boknande kombirimokban, amborom kuu aron okad ye nambirimbed ye kuu wedme winimaan kowe.

¹⁰ Kuned amnoombed wananeen kuu ee nambiriyiibban kowe boknande kombaraneen.” andoon.

¹¹ Kee kwane dakmekore angkon ari yedmendoon, “Nub angkodmi Lasares kuu unuk angkoon, kumban ye kuu kaakmenako dembok ande kuyaa wanandamiin.” andoon.

¹² Kwanandoone, ye kedmengkandeendanbed inandiwen, “Yariman, ye angkoon keraneen kuu ye kuu amun keraneen.” andiwen.

¹³ Ye kedmengkandeendanbed meeniwen kuu unuk angki ande meeniwen kumban, Yesu kuu Lasares ye bobni ye kerekmen dowad dakmeen.

¹⁴ Kwani kowe, dianmo yedmendoon, “Lasares kuu bobnoon kii.

¹⁵ Kuyaa winindo kuu ne kubaan, amborom kuu komo wedmaniib kuu yiib anam andi dare-woob keru yeman kowe, yeyiib yaa wenem.” andoon.

¹⁶ Kwane, Tomas yaningko maa kuu Didimus andimaib kumbed Yesu ye kedmengkandeendan amborongaad yaa yedmendoon, “Nub kangkon nub yoom wenenub ye yoom ibmo duknem.” andoon.

Yesu Kuu Lasares Ye Oniya Yaa Awandok Woonoon

¹⁷ Yesu monoookin wedmoonka Lasares kuu aron kaningiib kuu bobkonombon yiri mangkiwen.

¹⁸ Yerusalem yaambed Betani yaa kuu ambabban, yonka wini kuu awa mimo areb.

¹⁹ Yuudan yemoon kuu Maata yoom Meri yoom yi daman Lasares bobnoon kuye dowad awandem ande menebiwen.

²⁰ Kwane, Maata kuu wengamburuunka Yesu kuu meneen kowe, yu kuu wene wedya ye durunenok wuneen, kumban Meri kuu ambiwoom doobureen.

²¹ Kwane, Maata kuu yeyiib yaa wenekoru yedmeen, “Yariman, ewiib doberewen karen, ne daman kuu bobnindo karen.

²² Kumban ne nekaad, kibireb kwangkon komo God yaa kaamonaneeb kuu eb yaa kabdaneen.” andeen.

²³ Kwane, Yesumbed yu yaa yedmendoon, “Ub daman kuu bobnoon yiri kuu ika dembaneen.” andoon.

²⁴ Kwanandoone, Maatambed inanduneen, “Ne nekaadaa, ye kuu aron yimin wandaneen

yaambed dukniwen yiri ika dembi yaron kuu ye kangkon ika dembaneen.” andeen.

²⁵ Kwane, Yesumbed yu yaa yedmendoon, “Ne kuu bobne ika dembi ye ambokab, angkon ne kuu wadkeri ye ambokab. Kane kanembed ne yaa anam andaniib kuu duknaniib kumban dobaraniib.

²⁶ Kwane, kane kanembed ne yaa anam ande dobaraniib kuu yi kingkin kuu duknaibban. Keyaa kee ub kuu anam andeewoo?” andoon.

²⁷ Kwanandoone, Maatambed ye yaa inandune yedmeen, “Ee, Yariman, anam andaan kuu eb kuu Godbed Kinoona Menewenman Keresu, God ye Mingki, eb kuu okad kiri menewen kui.” andeen.

²⁸ Kwanandekoru, ika wene yu daman Meri nen angkanenu wengande yedmeen, “Kedmengkandi Korok kuu keyaa monoon kii. Ub ande baandoon kii.” andeen.

²⁹ Kee kwane wengamberekoru, kiroadmo yaro dore Yesuyiib yaa wuneen.

³⁰ Yesu kuu kambong aom wene awunindo, ye kuu Maatambed duruneneen kuyaa kuri kwane doreen.

³¹ Kwane, Yuudan yemoon Meri awandi dowad miniwen wedmendiwen kuu yu kuu kiroadmo yeedere yaro angkane wuneen kowe, yimbed meeniwen kuu bobkonombon yaa ameng kamok wenuun ande yu yoman yiyiib winiwen.

³² Kwane, Meri wene Yesumbed doreen yaa nande Yesu wedmeneenkin bumangke korok kankibinenu ye yaa yedmeen, “Yariman, ewiib doberewen karen, ne daman kuu bobnindo karen.” andeen.

³³ Yesu Meri wedmendoonka yuudi ameng kamuuna kwane Yuudan yu yoom meniib kwangkon yuudi ameng kamiib kowe, ye niindem aom mimyob dabab kandoon.

³⁴ Kwane, yi yaa kaamondoona, “Bob kuu kunaya mangkiwen?” andoon.

Kowe, yimbed man inanduniwen, “Yariman, ke mene wedme.” andiwen.

³⁵ Kwane, Yesu kuu yuudi inok woon.

³⁶ Kwanoone, Yuudanbed yikanmo yedmiwen, “Kedi, Lasares yaa mimyob dowaken darewoob keenoon.” andiwen.

³⁷ Kumban yi kuyaom yenambed yedmiwen, “Yembed indob tut karub nandoona kereknoon. Kowe, ye kuu Lasares bobnindo yaronbed monoon karen ongmenoona wad doreen karen. Anam deeka?” andiwen.

Yesumbed Lasares Bobnoon Yiri Nen Demboon

³⁸ Kwane, Yesu ye niindem aom ika mimyob dabab kandekore, bobkonombon yaa wonoon. Ye bobkonombon kuu botdem, kuye ambongkodeem kuu botbed kebeniwen.

³⁹ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Bot kan angka angkanime.” andoon.

Kwanandoone, Maatambed yedmeen, “Yariman, ye kuu aron kaningiibbed mangkuwen kowe, aniib arewa kamaneen.” andeen.

⁴⁰ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Anam andaneeb kuu God ye aromkono nambiriyiib wedmaneeb andaan, eeyoo?” andoon.

⁴¹ Kwane yimbed bot kan angkaniwe, Yesumbed indob kankoone yedmoon, “Ambe, eb kuu ne wengaweeb kowe eso andaan.

⁴² Ne nekaad, eb kuu wengamberewimaab kumban, nimakarub dooberiib keyi dowadbed kwamune andaan kuu, ne kuu ebbed nenkoweewa manaan kuu yimbed anam andime andid.” andoon.

⁴³ Kee kwane yedmekore, naawonmo baande yedmoon, “Lasares, eb yaro angkadere.” andoon.

⁴⁴ Kwanandoone, Lasares kuu ye yona dingkia mangkanabi ye ebkadiib murubia dabuni ye ebkadiibbed bedme yenbiwen kumbed yaro mene angkadoroon. Kwane, Yesumbed yedmoon, “Mangkanabi ye ebkad dudmunganibko wonok.” andoon.

Yuudan Yi Korok Korokbed Yesu Yaa Nuubnaan Kamiwen

⁴⁵ Kwane, Yuudan Meriyiib yaa miniwen kumbed Yesumbed komo ambangkoon kuu wedmiwen kowe, yemoon ye yaa anam andiwen.

⁴⁶ Kumban yena kuu ika wene Yesumbed komo ambangkoon kuu Farisidan yaa yedmendiwen.

⁴⁷ Kwane, Farisidaniib God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok mene nedbe Sanidirin kangdod keriwon. Kwane nedbekoriwa yedmiwen, “Ye yaa ma kamuwen dee? Dowan! Karub kee yeka mamaa ye dud kami yemoon ongenaboos kii!

⁴⁸ Kee kamune korondanuwa ambangkembaraneen kuu, nimakarub korem kuu ye yaa anam andaniiwa Romdanbed menenib nub kurikuri boyambib darewoowiib nub ambibkindaniib monmaraniib kii.” andiwen.

⁴⁹ Kwanandiiwe, yi kuyaom kuu karub maa yaningko Kaiyafas, ye kuu kuye weeb yaa God

dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob keroon kumbed yedmoon, “Yiib kuu inamen mim maa yiib koron.

⁵⁰ Nub ambibkindan korem monmari kuu yim-inban kowe, amun kuu karub mimombed nimakarub yi dowad bobnaneen kumbed yimin.” andoon.

⁵¹ Weng kee yedmoon kuu ye inamenmo meene yedmindo, ye kuu kuye weeb yaa God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob keroon kumbed Yesu kuu Yuudan yi dowad bobnaneen ye profesi weng kee kande yedmoon.

⁵² Kee Yuudanmomban, God ye dana meed ambibkin korem yaa buyokbayok keriwen kuyiib ben wenore ben dabokne mimo keranded.

⁵³ Kowe kuye aron yaambad ari kuu Yesu kuu korok korokbed nuubnaan kamiwen.

⁵⁴ Kwani kowe, Yesu kuu Yuudan kuyaom kuu dian yarebindo. Ye kuu koronde wene amboon dia kambong yaningko Efraim aombed ye ked-mengkandeendan yoom dobiriwen.

⁵⁵ Kwane, Yuudan yi Burudandoon ye orokbon yaron dia keruune, God ye indob ari Yuudan yi ambarakmi arodned orok kandi dowad, nimakarub yemoon kuu kambong mimim kuyaombed Yerusalem ari menebiwen.

⁵⁶ Kwane, yi kuu Yesu ande kereknenib kurikuri boyambib darewoob ye kuuk aom nedbenib yikanmo neman “Komo meenewen? Yesu kuu orokbon yaa mananeen dee korondoos dee?” ande kaamonenoon kaamonenoon kamiwen.

⁵⁷ Kumban God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yoom Farisidan yoombed

karub yena yaa Yesu kuu wedmenibka mene nub yaa yedmendime ye weng kondiwen, awineni dowad.

12

Yesu Ari Baeb Amun Ye Ok Buneen (Mt 26:6-13, Mk 14:3-9)

¹ Kwane, Yesu kuu Yuudan yi Burudandoon ye orok yaron kerindo, aron benmeyib dangeen kumbed kambong Betani yaa wonoon. Lasares bobnoon yirimbed nenkoonoon ye ambiwoom wonoon kui.

² Oobnon yaa animan kuu yimbed Yesu yaa kubiwen ye orok nekwiwen. Kwane, animan kuu Maatambed konuune, arakbon yaa Yesu yoom dibiib kuu Lasares kuyaa diboroon.

³ Kwane, Meri kuu od darewoob ye baeb amun ye ok aningko naad botoro mimombed kumund-inmo kanmene Yesu ye yon ari bunekoru yu awungbed anmeen. Kwane, baeb amun yeman kuu ambiwoom kuu derenkoroon.

⁴ Kumban Yesu ye kedmengkandeenman yembed amaan Yesu yaa ambodanganeen ye karub Yudas Iskeriot kumbed yedmoon,

⁵ “Komoyiibkob baeb amun kee moone od kande kamboknondan yaa bangkandokbanka? Kuye od kuu weeb mimo ye deme ye kakman areb kii.” andoon.

⁶ Kee kwane yedmoon kuu kamboknondan yaa meenende yedmokban. Yened kuu yid ye karub kowe, Yesu awene yi od yowo ooni ye deme

nenkowiwen kumbed yeka yemyeb od yid bi-maan. Kwamune ye inamen kumbed kwanan-doon.

⁷ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Yu yaa koronde. Kwaneen kuu ne bobnaniine mangkaniib yaron ye dowad kui, kekee yumbed awinuk.

⁸ Kamboknondan kuu aron korem yiib yoom doberembaraniib, kumban ne kuu yiib yoom aron korem doberembarainban.” andoon.

⁹ Kwane, Yuudan kadaareb yemoon kuu wengambiribka Yesu kuu Betani kuyaa doreen kowe Yesuyiib yaa miniwen. Kuu Yesu ye dowadmomban, Lasares Yesumbed nenkoone wadkeri konoon kuye karub kuyiib wedmenok miniwen.

¹⁰ Kwani kowe, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok kuu Lasares aye kowi ye inameniib kangkon nekwiwen,

¹¹ amborom kuu Lasares yaa kwanoona wed-miwen kumbed Yuudan yemoon kuu korok korok yaa dabokniwen kuu korondenib Yesu yaa anam andenib ye yaa doriwen kowe.

*Yesu King Areb Kere Yerusalem Aom Awunoon
(Mt 21:1-9, Mk 11:1-11, Lk 19:28-38)*

¹² Kuye awarimbed, kadaareb yemoon Yuudan yi Burudandoon ye orok ani dowad menebiwen kuu wengambiribka, Yesu kuu Yerusalem ye ki-waan ari wedya meneen kowe,

¹³ yuum biida orom biida kwamune awene benib Yesu durunenande komkanmo winiwen, “Karub ke meneen keye aningko kankoonem. Karub kee Yariman yaambed meneen kuu amun kerunok,

Yuudan yi King kukui!” ande kamiwen.

¹⁴ Kwane, Yesu kuu donki ingkod wedmekore kwari diboroon. Kuuu God Ye Weng aombed ande wongkoon kuu,

¹⁵ “Yerusalemdan, unaib, wedmime, yiib king ku meneen kii, donki ingkod ari dibo meneen kii.” ande wongkoon.

¹⁶ Kwanoone, ye kedmengkandeendan kuu ibduruk wedmiwen kuu ye inamen kaadkerunindo. Kumban Yesu nenkoone nambiri konoon kumbed yi meeniwen kuu weng kee wongkoon kuu ye dowadbed wongkoone ye yaa kwamunemo kamiwen kuu kuiyoo andiwen.

¹⁷ Kwane, kadaareb Yesuyiib yaa doriwa yembed Lasares bobkonombon aombed angkeen yaa baande bobnoon yirimbed nen yaro wadkeri konoon wedmiwen ye nimakarub kuu, Yesu ye weng kee dakmenmo yariwen.

¹⁸ Kowe, nimakarub yemoon kuu God yaromkono korokbi yeman kee Yesumbed korokboon ye weng kee wengambiriwenkob yi kuu Yerusalem bunangka durunenande winiwen.

¹⁹ Kwani kowe, Farisidanbed yika neman yedmoon yedmoon kamiwen, “Wedmiwoo? Nub ye kebenande kamuwen kuu korem kwaninban keroon. Kedi, kakumundin kuu ye yoman winiwen kii!” andiwen.

Yesu Kuu Bobnaniin Ye Weng Daandoon

²⁰ Yerusalem ari orokbon menebe God yaningko kankoonok miniwen kuu karub yena kuyaom kuu Gurikdaniib.

²¹ Kwane, yi kuu Galeli ye kambong Betsaida ye karub Filipiib yaa menenib yedmeniwen, “Aamkono yee, nub dowaken kuu Yesu wedmandamuub.” andiwen.

²² Kwane, Filipbed wene Endru yedmenoona kwane yi ayooob kuu wene Yesu yedmeniwen.

²³ Kwanandiiwe, Yesumbed inandundoon, “Karub Ye Mingki nambiri kandi yaron kuu muneen kii.

²⁴ Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, wiit yob mimo kuu kwane yob mimo angkimbaraneen kuned, okad yiri kombere bobnaneen kumbed yeedere amne id yemoon keraneen.

²⁵ Karub kanembed ye okad yiri doreen ye wadkeri dowadmo kube meenaneen kuu ye wadkeri kuu kombere biknaneen, kumban karub kanembed okad kiri ye kiwaan yaa bon keraneen kuu ye wadkeri kuu biknaanban, amonombe wadkeri anam keraneen.

²⁶ Karub kanembed ne deme awinandamoka ne yoman monok. Kwane, ne kunaya dobaraniin kuu ne dememan neyiib dobaraneen. Kwane, karub kanembed ne deme awinaneen kuu ne Ambembed ye aningko kuu darewoob ari kankowaneen.

²⁷ “Kibireb kee ne mimyob kuu dabab keroon. Kowe, ne kuu kee komarewa yedmaniin? ‘Ambe, keye aron kuu ne yaa manaun, ne yaa nen burudande.’ andaniin dee? Yii, ne manaan kuu kwane keye aron ye dowadmo manaan.

²⁸ Ambe, komo kamandameeb kumbed ewaningko yaa nambiriyiib kerok.” andoon.

Andoona, Ewen aombed weng yedmoon, “Nembed kuyaa nambiri konaan, angkon ikakman ari

konaniin.” andoon.

²⁹ Kwane, kadaareb kuu doriib kuyaa weng wengambiriwen kuu, yenambed kuu nambad andiwe yenambed yedmiwen kuu God ye engyumbbed Yesu yaa daanoon andiwe kamiwen.

³⁰ Kwane, Yesumbed neman yi yaa yedmendoon, “Weng yuud kuu ne dowadban, kee yiiib dowad dakmoon.

³¹ Kibik aron kee okad kiri wengyundi yaron kii. Kwane, okad kiri oonoonman kuu Godbed kan bunangka koraraneen.

³² Kumban, ne kuu okad kirimbed nenkoonaniib kuu nimakarub korem kuu ben wenoraniin.” andoon.

³³ Kee kwane yedmoon kuu bobnaneen ye kiwaan ye dowad dedmone korokboon.

³⁴ Kwane, kadaareb ku nedbiwen kumbed inanduniwen, “God ye amob aombbed nub wengamburuwen kuu Godbed kinaneena mananeenman Keresu kuu aron korem dobaraneen kowe, komarewa kere ebbbed ‘Karub Ye Mingki kuu nenkoonaniib.’ ande yedmebka? Karub Ye Mingki kuu kane?” andiwen.

³⁵ Kwane, Yesumbed yi yaa yedmendoon, “Nambiri kuu yiiwiib aom kuu aron doboobban angkimbaraneen. Kwane, kumunbed mene dabundandameen kowe, nambiriyiib kumbed yarime. Karub kanembed kumun aom winimaan kuu yembed kunaya weneen kuu yekaadban kowe.

³⁶ Nambiri kuu yiiib yoom yeyiib doreen kumbed ye yaa anam andime. Kwananiib kuu yiiib kuu nambiri ye nimakarub keraniib.”

andoon. Kwanandekore, yiyiib yaa koronde wene biknoon.

Yesu Yaa Yenamo Anam Andiwen

³⁷ Yeka maaaa ye dud kami korem kee yi kerebiri arimbed ongmenaboon kumban, yi kuu ye yaa ma anam andindo.

³⁸ Kwamune keruwen kuu profesiman Aisaiya ye weng maa yi yaa anam id keroon, ke yedmoon kei,

“Yariman, weng yedmenduwen kuu kanembed wengambere awinoon? Dowan!

Angkon, eb aromkono korokbendewen kuu kanembed wedme anam andoon? Dowan!” andoon.

³⁹ Yi anam andindeban keruwen keye dowad kee, Aisaiya ye profesi weng maa yi dowad kekamune yedmoon,

⁴⁰ “Godbed yi indob kebendene, yi niindem aom ongmoone kamkono keroon.

Kwanindo kuu yi indobbed wedmenib,

yi niindem aom kaadkerenib amonombani-
iwe,

Godbed yi ongmenaba ande ongmaneen.” andoon.

⁴¹ Aisaiyambed kwanandoon amborom kuu Yesu ye nambiri kuu wedmene ye dowad dakmoon kowe.

⁴² Kuned kuyaron kuu Yuudan yi korok korok kuyaom kuu yemoon kuu Yesu yaa anam andiwen. Kumban “Nub dianmo dakmanuub kuu Farisidanbed kurikuri ambiwoom nub dankirarenib nub ika mini kebendaniib.” ande uniwen kowe, Yesu yaa anam andiwen ye weng dianmo dakmindoo.

⁴³ Amborom kuu yi yaa karubbed kubendime ye meeni kuu arimo, yi yaa Godbed kubende ye meeni kuu yirimo kowe.

⁴⁴ Kwane, Yesumbed baande yedmoon, “Karub kanembed ne anam andoon kuu ne yaamomban, yembed ne nenkwoona manaan ye yaayiib anam andoon.

⁴⁵ Karub kanembed ne wedmewoon kuu ne nenkwoona manaan ye karub kwangkön wedmenoon.

⁴⁶ Ne kuu okad kiri kee nambiri areb kere manaan kowe, karub kanembed ne yaa anam andoon kuu ye kuu kumun aom dobaraan andid.

⁴⁷ “Ma, karub kanembed ne weng kuu wengamberekore awine amukderebindo kuu, ne kuu ye yaa wengyundokban, amborom kuu okad yiridan yaa wengyundi dowad minindo, bobni yaa burudande bindi dowad manaan kowe.

⁴⁸ Kumban wengyundaneenman ku doreen kui, karub kanembed ne wunekarene ne weng wengamberedandaneen kuu, ne weng dakmaan kumbed aron yeenbon arimbed ye yaa wengyunde dabab konaneen.

⁴⁹ Amborom kuu ne kuu neka ne aromkonombed dakmokban, Ambembed ne nenkwoona manaan kumbed ‘Weng kee dakme, kwamune areb daande.’ ande yedmewaane dakmimain.

⁵⁰ Ne nekaad, yembed kwane kame andi ye weng ye yoman wini kuu wadkeri aron korem kandi ye kiwaan. Kowe, nembed komo dakmimain kuu Ambembed kwane dakme ande yedmewoon kumbedmo.” andoon.

13

Yesumbed Ye Kedmengkandeendan Yi Yon Oganandoon

¹ Yuudan yi Burudandoon ye orok yaron diamo kereen kowe, Yesu kuu okad kiri kee koronde Ambeyiib yaa wini yaron kuu muneen yekaadkeroon. Ye karuwa nimaya okad kiri doriib yaa mimyob dowaken keendimaan kuu kwane wene bobnoon yaron yimin, ma korondaanban.

² Kwane, Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom oobnon amnoon yaa animan aniib. Kuye anuk kuu, awad arewambed Yesu ambodangi ye inamen kuu Saimon ye mingki Yudas Iskeriot ye niindem aom konoon.

³ Ambe Godbed kumkam korem kuu Yesu ye aromkono dabderem yiri nongkobooniib, ye kuu God yaambed monooniib, ye kuu ikakman Godiib yaa wananeeniib kuu Yesu yekaadkeroon.

⁴ Kowe, kwane animan aniib yaambed, Yesu kuu yaro dore animari dereni ebkad biande kowekore, dawero kande koborom yaa boronoon.

⁵ Boronekore, meneki kobukmo aom ok bunekore, ye kedmengkandeendan yi yon andowe ogandene dawerombed anmenandimo kamoon.

⁶ Kwane kamenmene Saimon Pitayiib yaa monoona kaamonenoon, “Yariman, ebbed ne yon kuu ogawandewedoo?” andoona,

⁷ Yesumbed inandunoon, “Nembed ke awinaan kee eb kuu inamen kaadkerindo, kumban amanbed eb ebkaadkeraneeb.” andoon.

⁸ Kwane, Pitambed yedmoon, “Ebbed ne yon ogawi kuu ma kwanuwaabban kii!” andoon.

Kwane Yesumbed inandunoon, “Ogabdokban keraniin kuu ne karub keraabban, ne yaa doombaraneeb.” andoona,

⁹ Pitambed inandunoon, “Kwani kowe, Yariman, ne yonmomban, ne dingkiyiib korokiib korem ambewe!” andoon.

¹⁰ Kwane, Yesumbed inandunoon, “Karub kanembed kumundin okamboon kuu ye id kumundin kuu koroomiibban, yonka monoon kumbed ye yonmo okambi yeman. Yiib korem kuu koroomiibban kumban karub mimo kumbedmo.” andoon.

¹¹ Kwanandoon amborom kuu kanembed ye ambodanganeen kuu ye yekaadkeroon kowe, karub mimo kuu koroomiibban kerindo ye weng ande yedmoon.

¹² Ye kuu yi yon oganabe dowan keroonkin, ye bunangka ebkad nan derenekore, ye dibirimbon yiri ika wene diboroon. Kwane, yi yaa kaamondoona, “Yiib kuu nembed yiib dowad komo ambangkaan kuu id kande kaadkeriwen dee?”

¹³ Yiibbed ne yaa ‘Kedmengkandi Korok’ o ‘Yariman’ andimaib. Kuu anam, ne kuu kwamune kukui.

¹⁴ Ne kuu yiib Yariman kere Kemengkandi Korok kumbed kibirebya yiib yon ogandaan kowe, yiib kwangkong yiibka kankubune yiib yon neman oganoon oganoon kwamime.

¹⁵ Nembed kee korokbendaan kuu, yiibbed kwane ambangkime ye dowadbed kumunkine korokbendaan.

¹⁶ Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, deme karubbed ye yariman yaa kuu darewoob arimban, kwane angkon weng yuk kanwini

ye karubbed ye nenkwoon ye korok yaa kuu darewoob arimban.

¹⁷ Kibireb kee inamen kee yibkaadkeriwen kowe, kee awine kwamune ambangkaniib kuu yib yaa amun kerundaneen.

Ye Ambodanganeen Ye Weng Kuu Yesumbed Daandoon

¹⁸ “Ne kuu yib korem yaa weng kee yedmendokban. Kane kane kuu nembed kingkaan kuu nekaad. Kumban, kwamune yedmaan kuu God Ye Weng Karadmo mim kuyaom yedmoon kuu anam id keriyeman. Weng yedme wongkoon kuu, ‘Ne yoom animan ibmo animaub ye karub kuu amonombe ne yaa manmo keroon.’ andoon.

¹⁹ Kee kwanindo kumbed ke yedmaan kei, amborom kuu kwananeen kumbed yib kuu ne kuu ne kane kuu anam andaniib.

²⁰ Nembed yib yaa ke anammo yedmendaan kei, kane kanembed nembed nenkowanina mananeen ye karub yaa kubene nendaniib kuu ne kangkon kubewe nendaniib. Kwane, kane kanembed ne yaa kubewe nendaniib kuu nenkwoona manaanman yaa kangkon kubene nendaniib.” andoon.

²¹ Kwanandekore, ye kingkin aom dabab kandoon kowe dianmo yedmoon, “Nembed yib yaa ke anammo yedmendaan kei, yib mim kuyaa kumbed ne ambodanganeen kii.” andoon.

²² Ye kedmengkandeendan kuu man kerenomboroon kerenomboroon kamiwen. Kanembed kwanandameen kuu yikaadkerindo kowe, wute-wate kamiwen.

²³ Yesumbed ye kedmengkandeenman maa yaa mimyob dowaken keenembirimaan ye karub kuu Yesu ye dia yone dibeen.

²⁴ Kwane, Saimon Pitambed keye karub keyaa dingki ok dome yedmenoon, “Kane anded dakmeen kuu ye yaa kaamone.” andoone,

²⁵ ika wene Yesu yaa yone kaamonenoon, “Karub kuu kane kii?” andoon.

²⁶ Kwane, Yesumbed inandoon, “Karub kuyaa om dibinekori kan konaniin kuu kukui.” andekore, om barad kuu dibinekore kande Yudas Iskeriot Saimon ye mingki yaa konoon.

²⁷ Kwane, Yudas kuu om kandoon kuu ye niindem aom Seten aomnoon.

Kwane, Yesumbed ye yaa yedmenoon, “Komo ambangkandameeb kuu kirod kwane.” andoon.

²⁸ Animan aniib kuyaa kuu Yesumbed Yudas yaa komo yedmenoon kuu yi mim kuyaa kuu ongme kaadkerindo.

²⁹ Yudas, ye kuu od yowo oonoon ye karub kowe, yenambed meeniwen kuu Yesumbed ye yaa yedmenoon kuu orok animan berengke o kamboknondan yaa konde andoon manok ande kamiwen.

³⁰ Kwane, Yudas kuu om kandoonkin, ye kuu bunangka angkane wonoon. Kuku amnoombed.

Pitambed Aadikmaneen Dowad Yesumbed Yedmoon

(Mt 26:31-35, Mk 14:27-31, Lk 22:31-34)

³¹ Kwane Yudas wonoon ye yomanbed, Yesumbed yedmendoon, “Kibirebya kee, Karub Ye Mingki kuu nambiriyiib kandaneene ye yaambad God kangkon nambiriyiib kandaneen.

³² God kuu ye yaambed nambiriyiib kandaneen kuu yeka ye yaambed ye Mingki yaa nambiriyiib konaneen, erebnarokban kumbed nambiriyiib konaneen kii.

³³ “Ne danaya, yiib yoom kuu aron dukmenmo dobaranuub. Yiib kuu ne ande onmenabaniib kowe, Yuudan yaa yedmendaan kwane yiib kibireb ke yedmendandamaan kei, nembed wananiin yaa kuu yiib kuu minindeban keraniib kii.

³⁴ “Kwanime ye weng yeeb kee yiib yaa kondandamaan kii, yiib kuu neman mimyob dowaken keenoon keenoon kamime. Yiib yaa nembed mimyob dowaken keendaankin, yiib kwangkong neman mimyob dowaken keenoon keenoon kamime.

³⁵ Yiib kuu mimyob dowaken keenoon keenoon kamaniib kumbed nimakarub yena kuu wedme yikaadkeraniib kuu anam yiib kuu Yesu ye ked-mengkandeendan andendaniib kii.” andoon.

³⁶ Kwane, Saimon Pitambed Yesu yaa kaamonoon, “Yariman, eb kuu kunaya wanandameeb?” andoon.

Kwane, Yesumbed inandunoon, “Kunaya wananiin kuu kibireb kee yiib manaibban, kumban amanbed yiib kuu ne yoman mananiib.” andoon.

³⁷ Kwane, Pitambed kaamonoon, “Yariman, komoyiibkob kibireb kumbed eb yoman manainban? Ne kuu eb dowad bobnaniin ande nekwaan.” andoon.

³⁸ Kwane, Yesumbed inandoon, “Eb kuu ne dowad bobnaniin andewen kuu anam nekwewen dee? Nembed ke anammo yedmebdaan kei, ayam

kuu komkaanbanbed eb kuu Yesu nekaadban ande dakme ayoobmimiib keraneeb kii!” andoon.

14

Yesu Kuu Ambe Godiib Yaa Wini Ye Kiwaan

¹ Kwane, Yesumbed ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Yiib kuu niindem aom korondaiwe yiib mimyob dabab keraib. Godbed anam nub oonaneen ande dobirime. Ne yaa kangkon kwanime.

² Ne Ambe yambiwoom kuu wadnarimbon yemoon. Kwamunemban karen yiib yaa kee kwane daandindo karen. Kedi, ne kuu kuyaom yiib dowad yumbon nekwandok wananiin.

³ Kwane, ne kuu wene yiib dowad yumbon nekwandeni dowan keraniin kuu, ne ika meneni yiib kwangkon neyiib yaa dobaraniib ye dowad yiib be wananiin.

⁴ Kuyaa wananiin ye kiwaan wuneen kuu yiibkaadkeriwen.” andoon.

⁵ Kwane, Tomasbed Yesu yaa yedmoon, “Yariman, nub kuu ebbed kunaya wananeeb kuu nub koron kowe, komarewa kere kiwaan kee nubkaadkeranuub?” andoon.

⁶ Kwane, Yesumbed inandoon, “Nembedmo kuu kiwaaniib anamiib wadkeriyiib. Ambe yaa wananiib kuu ne yaambed dore dangkoro wananiib, kumbedmo.

⁷ Ne kuu yiib korobe yiibkaadkeraniib kuu ne Ambe kangkon yiib korobe kaadkerunaniib. Kibireb ari kuu ye kuu wedmenenib yiibkaadkeruniwen.” andoon.

⁸ Kwane, Filipbed yedmoon, “Yariman, Ambe kuu nub yaa korokbende. Kwananeeb kumbed nub yaa kuu yimin keraneen kii.” andoon.

⁹ Kwanandoone, Yesumbed inandoon, “Filip, ne kuu yiib yoom aron doboob dobaraan kumban, ne kuu eb koronoo? Karub kane kane ne wed-mewiwen kuu Ambe kuu wedmeniwen kii. Kowe, eb komande ‘Ambe kuu nub yaa korokbende.’ andewen?

¹⁰ Ne kuu Ambe ye niindem aom doriina, Ambe kuu ne niindem aom doreen kii. Kuyaa kuu eb anam andindoyoo? Weng yiib yaa yedmimain kuu neka ne meenimbedmomban, kukuu Ambe ne niindem aom doreen kumbed ye deme awin-imaan.

¹¹ Ne kuu Ambe ye niindem aom doriina, Ambe kuu ne niindem aom doreen ye weng yedmaan yaa anam andime. Kumban kuyaa kuu yiib anam andi yiminban keriiikob God ye aromkono wedmi yeman maa maa kedmengkandaan yi-ibbed wedmiwen kumbed anam andime.

¹² Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, karub kanembed ne yaa anam andiyiib keroon kuu, nembed ambangkain kukwane kuu yembed awinaneen. Ne kuu Ambeyiib yaa wanandamiin kowe, anam andoonman kuu kekwanemomban kami arimbed darewoowiib kwangkong ambangkaneen.

¹³ Kwane, yiib kuu naningko yaambed komo kaamowaniib kuu kwananiin. Kukuu Ambe ye Mingki nembed ye yaa nambiri koni yeman kui.

¹⁴ Yiib kuu kumkam korem dowad naningko yaambed kaamowaniib kuu kwane ambangkaniin.

Yesumbed Kingkin Karadmo Kondaneen

¹⁵ “Ne yaa mimyob dowaken keewaniib kuu kwamime andi ye weng yedme kowaan kuu wengambere awinaniib.

¹⁶ Kwane, nembed Ambe kaamonaniina yembed yiib yaa Awandi ye Karub maa kondaneene yiib yoom aron korem dobaraneen.

¹⁷ Kuku anam anam korokbi ye Kingkin. Okad yiridan kuu ye wedmenokban kere kaadkerunokban kowe, yi mimyob aom nenkowitzdeban keriwen. Kumban yiib kuu yiibkaadkeruniwen, amborom kuu ye kuu yiib yoom doreen kuned yiib niindem aom dobaraneen.

¹⁸ Ne kuu wananiin kumban, yiib kuu yiib kirimo anenab areb domondainban. Ne kuu yiib yaa angkon ika mananiin.

¹⁹ Aron doboobbanbed okad yiridan kuu wedmewaibban keraniib kumban, yiib kuu ne wedmewaniib. Kwane, ne kuu wadkere doraan kowe, yiib kwangkon dobaraniib.

²⁰ Kuyaron kuu yiibkaadkeraniib kuu ne kuu Ambe ye niindem aom doriina yiib kuu ne niindem aom doriwa kwane ne kuu yiib niindem aom doriin.

²¹ Kane kanembed nembed kwamime ye weng kuu wengambere awine kandaniib kuu, yi kuu ne yaa mimyob dowaken keewimaib. Kane kanembed ne yaa mimyob dowakenbed kawaniib kuu, ne Ambembed yi yaa mimyob dowaken keendaneene, ne kangkon yi yaa mimyob dowaken keendeni ne kane kuu yi yaa korokbendaniin.” andoon.

²² Kwane, Yudas Iskeriotban, Yudas maambad

yedmoon, “Yariman, komoyiibkob ebkareb nub yaamo korokbendandameeb kumban okad yiridan yaa korokbendaabban?” andoon.

²³ Kwane, Yesumbed inandoon, “Kane kanembed mimyob dowaken keewaniib kuu ne kedmengkandi kuu awine kandaniib. Kwane, ne Ambembed mimyob dowaken kondaneene, ne Ambe yoom ne yoom menenub yi yoom doberembaranuub.

²⁴ Kane kanembed ne yaa mimyob dowaken kawokban keraniib kuu, ne kedmengkandi kuu awine kandaibban. Weng kee wengambiriib kee neka nemanban, kukuu Ambe yembed ne nenkowoona manaan kumbed.

²⁵ “Weng kee ne kuu yiib yoom doburuwen kuyaambed yiib yaa dakmendaan kui.

²⁶ Kumban Ambembed naningko yaambed Awandi ye Karub kondaneen kuu Kingkin Karadmo kii. Yembed yiib yaa kumkam korem kedmengkandene nembed yiib yaa komo komo dakmendaan korem kuu monkone korokbendaneene meenme yiibkaadkeraniib.

²⁷ Yewenubmo dobiri kuu yiib yaa kowaan, ne yewenubmo ye inamen yiib yaa kowaan kii. Okad kiridanbed kondimaib arebban kowaan. Kowe, yiib niindem aom dabawiib kere meeni darewoob keraib, kwane unaib.

²⁸ “Yiib kuu anuk wengamberewiwa kekane yedmaan, ‘Ne kuu wananiin, kumban angkon yiiwiib yaa ika mananiin.’ andaan. Yiib kuu ne yaa mimyob dowaken keewimaib keraniib kuu, Ambe yaa wananiin ye weng yaa kubaniib, amborom kuu Ambe kuu darewoob arimbed ne arebban kowe.

²⁹ Kee kwane winindombed ne kuu kibireb kee yiib yaa yedmendaan kei. Kowe nembed kwananiin andaan kuu yiib kuu wedme anam andi dowad.

³⁰ Ne kuu yiib yoom aron doboob kekamune dakmaubban, amborom kuu okad kiri oonoonman kuu meneen kowe. Ye kuu ne yaa kukwane kekwane kamindeban,

³¹ kumban nembed Ambe yaa mimyob dowaken keeneni yembed kwame ande yedmoon korem anammo awinaan kuu, okad yiridan yaa korokbendako yikaadkerime andid.” andoon.

Kwanandekore, ika yedmoon, “Minibko, keyaa koronde wenem.” andoon.

15

Nong Ambokawiib Ye Nondongiib Ye Kuruweng

¹ Kwanekore, ye kedmengkandeendan yaa yedmoon, “Ne kuu nong ambokab anam, kwane ne Ambe kuu yongbon yariman kii.

² Yembed ne yaa nondong idiib kowimokban kuu nanme ben kiranmimaan. Kwane, nondong yena korem id irimaan kuu id yemoonmo irok ande kidaye arimaan.

³ Yiib kuu nembed komo weng daandaan kumbed yiib kuu aroon.

⁴ Kwane, yiib kuu ne niindem aom yone doberembirime. Kwananiib kuu ne kuu yiib niindem aom yone doberembaraniin. Nondong kuu yekamo kuu id iraanban, nong ambokab yaa yone dobaraneen kumbed idiib iraneen. Kwane kuu yiib kwangkong ne yaa yone doberembaraniib

kumbed idiib keraniib, yone dobaraibban kuu id iraiibban.

⁵ “Ne kuu nong ambokab, yiib kuu nondong. Karub kanembed ye kuu ne niindem aom yone doberembaraneena ye niindem aom yone doberembaraniin kuu ye kuu id yemoon iraneen. Kumban neyiibban kuu yiib kuu ma ambangkaibban.

⁶ Kane kanembed ne yaa yone dabokne dorokban kuu nondong kankoraraiwe koknimaan areb. Keye nondong kuu ben wenore amot yiri kiraraiwa denimaan.

⁷ Kwane, yiib kuu ne niindem aom yone doberembaraniibe ne weng kuu yiib niindem aom angkimbaraneen kuu, komo komo dowakeniib kere kaamonaniib kuu kandaniib.

⁸ Yiib kuu id yemoon iraniib kumbed yiib kuu ne yoman minidan ande korokbaniib. Kee kwananiib kumbed ne Ambe yaa kuu nambiri konaniib.

⁹ “Ne Ambembed ne yaa mimyob dowaken keewoon areb ne kwangkong yiib yaa mimyob dowaken keendaan. Kowe, ne mimyob dowaken aombed yone doberembirime.

¹⁰ Ne kuu ne Ambembed kwane kame andoon ye weng kuu wengambere awine kandeni, ye mimyob dowaken aombed yone doberembaraan. Kwamune areb kuu yiib kuu nembed kwamime ye weng awine kandaniib kuu, yiib kuu ne mimyob dowaken aombed yone doberembaraniib kii.

¹¹ Weng keyiib kee yiib yaa daandaan kuu, ne kubi kuu yiib niindem aom angkimboroko yiib

kubi kuu yiminmo kerok andid.

¹² “Kwamime andi ye weng nembed yedme kowaan kukei. Nembed yiib yaa mimyob dowaken kondaan areb neman mimyob dowaken keenoon keenoon kamime.

¹³ Mimyob dowaken korem burudandoon kukei, karub maambed ye angkodmia yi dowad bobnaneen.

¹⁴ Yiib kuu nembed kwamime andaan kuu awine kandaniib kuu ne angkodmia keraniib kii.

¹⁵ Kibireb kee yiib kuu dabderem yiri dobere no deme awinembiridan andundainban, amborom kuu demedan kuu yi yarimanbed komo komo ambangkimaan kuu yi yikaadban kowe. Kumban kibireb kee yiib kuu nangkodmia andundaniin, amborom kuu Ambe yaambed komo komo wengambaraan korem kuu yiib yaa daandaane wengambiriwen kowe.

¹⁶ Yiibbed ne kuu kine nendindo, nembed yiib kuu kingkekori wene dowan keraanban ye id irime andaan. Kwamaniib kuu naningko yaambed komo komo kaamonaniib kuu Ambembed kondaneen.

¹⁷ Kwane, nembed kee kwamime ye weng yedme kowaan kukei. Neman neman mimyob dowaken keenoon keenoon kamime.” andoon.

Kedmengkandeendan Yaa Ongki Weng

¹⁸ Kwane, Yesumbed ika yedmoon, “Okad kirdanbed yiib yaa arud wandembiribka, meenime, ibdurukbed ne yaa arud wandembiriwen kowe.

¹⁹ Yiib kuu okad yiridan yi karub keruwen karen, okad yiridan kuu yiib yaa yiman ande mimyob dowaken keendimaib karen. Kumban

yiib kuu okad yiridan yimanban, yiib kuu yi yaambed neman keridowad bindaan. Kwanakob okad yiridanbed yiib yaa kuu arud wandembiri-maib.

²⁰ Nembed komo weng yiib yaa dakmendaan kuu ika meenime. Weng kukei, 'Dabderem yiri dobere no deme awinembiridan kuu yi yariman yaa ma burudandindo, yi korem kuu yirimo.' andaan. Kwane, okad yiridan kuu ne yaa durud yewed kowiwen kowe, yiib yaa kwangkondurud yewed kondaniib. Yi kuu ne kedmengkandi kuu awine kandiwen karen, yiib kedmengkandi kwangkondurud yewed kondaniib karen.

²¹ Kumban yiib kuu naningko yaambed ambangkaniib kowe, kekamune korem kuu yiib yaa kwamendaniib, amborom kuu yi kuu ne nenkwoona manaan ye God kuu yikaadban kowe.

²² "Ne kuu yi yaa kekamune mene dakmendindo karen, ambarakmi ye dabab kuu yi kandindo karen. Kumban kibikee nub koronkob ambarakmuwen andaibban, yikaad kumbed ambarakmiwen.

²³ Kane kanembed ne yaa arud wandembiri-maib kuu ne Ambe yaa kwangkondurud wandembiri-maib.

²⁴ Yi aom nembed komo komo ambangkan kuu karub maa kwamune ma awinindo. Ne kuu kekawane ambangkondurud yewed kondaniib karen ambarakmi ye dabab kuu yi kandindo karen. Kumban yimbed God ye aromkono korokbi yeman ongmenabaan kee wedmiwen kuned, ne yoom ne Ambe yoom yaa kuu arud wandembiriwen.

²⁵ Kowe, yi amob aombed wongkoon kuu anam

id keroon. Wongkoon kei, ‘Yi kuu ne yaa ogood-mombed arud wandembiriwen.’ andoon.

²⁶ Awandi ye Karub kuu nembed yiib yaa nenkowaniiin. Ye kuu anam anam korokbi ye Kingkin, Ambe yaambéd wenebimaan kui. Ye mananeen kuu ne dowad dakme korokbendaneen.

²⁷ Kwane, yiib kwangkón karub yena yaa ne dowad dakme korokbendime, amborom kuu nembed andowe kedmengkandaan yaronbed ari kuu yiib yoom kowe.

16

¹ “Yiib yaa dakmendaan keyiib kei, yiib anam andi yaa kimyen wene korondaib ye dowadbed.

² Yimbed yiib kuu kurikuri kerekmen yaa kuu daanme ben bunangka nongkobaniib kii. Kwane, anam kuu, karub yenambéd yiib kuu mene yani-iwa bobnaniiwa yimbed nub kuu God ye deme awinuwen ande meene kamaniib yaron kuu menuun kii.

³ Yi kuu Ambe yi koron kere ne kangkon yi koron kowe, kee kwamune kamaniib kii.

⁴ Kumban keye weng kee yiib yaa dakmendaan kowe, kuye aron mananuun kuu yiib kuu nembed ongkandi kuu daandoon ande meenaniib. Ib-duruk andowuwen yiri kuu weng keyiib kee ne kuu yiib yedmendindo, amborom kuu ne kuu yiib yoom doriin kowe.

Kingkin Karadmo Ye Deme

⁵ “Kumban kibireb kee ne kuu ikakman ne nenkwoona manaanmaniib yaa wananiin

kuned, yiib kanembed mim kuu ne yaa ‘Kunaya wananeeb?’ ande ma kaamowokban.

⁶ Weng kee kibireb yiib yaa dakmaan kumbed kubiyiibban ye mimyob yiib niindem aom demboon.

⁷ Kumban ne kuu anam yiib yedmendaan kei, yiib amun keru dowadbed ne kuu wananiin. Ne wananiin kumbed Awandi ye Kingkin kuu nenkowaninkob yiib yaa mananeen. Ne wanainban kuu ye kuu yiib yaa manaanban.

⁸ Mananeen kuu ambemondaneen, ambarakmiwen andi ye dowadiib yorokmo inamen awinindo andi ye dowadiib yi yaa wengyunde dabab kondaneen andi ye dowadiib kui.

⁹ Yi kuu ne yaa anam andindo kowe, ambarakmi ye dowad ambemondaneen.

¹⁰ Ne kuu yorokmoman kowe Ambeyiib yaa wananiine yi kuu wedmewindeban keraniib kowe, yorokmo inamen awinindo ye dowad ambemondaneen.

¹¹ Okad kiri oonoonman kuu Godbed ye yaa wengyundene ambarakmoonman andoon kowe, yi yaa wengyunde dabab kondaneen andi ye dowad ambemondaneen.

¹² Ne kuu yiib yaa weng yemoon dakmandamaan kumban, kibireb kee yiib niindem aom kuu miin kubiyiibban kowe yiibbed wengambere awine kandi kuu yiminban.

¹³ Kumban anam anam korokbi ye Kingkin mananeen kuu yiib ben kinban wenene anam anam korem kuu korokbendaneen. Kwane, ye kuu yeka ye inamen yaambad dakmaanban, ye kuu komo wengambaraneen kumbedmo dakma-

neen, aman ari komarewa keraneen kuu yiid yaa dakmaneen.

¹⁴ Ye kuu neman yaambed kandene yiid yaa korokbimamaneen kumbed ne yaa nambiri kawaneen.

¹⁵ Kumkam korem ne Ambe yeman keroon kuu neman. Kwanikob kekwane yedmaan, Kingkin kuu neman yaambed kandene yiid yaa korokbimamaneen.” andoon.

Kedmengkandeendan Yi Kubiyiibban Kuu Ikakman Kubi Monoon

¹⁶ Kwanandekore ika yedmoon, “Yiid kuu aron dukmenmo arimbed ne wedmewaibban, kwane aron dukmenmo amanbed yiid kuu ne wedmewaniib.” andoon.

¹⁷ Kwanandoone, kedmengkandeendan yenambed yika yikanmo yaa kaamoniwen, “Yembed ‘Yiid kuu aron dukmenmo arimbed ne wedmewaibban, kwane aron dukmenmo amanbed yiid kuu ne wedmewaniib.’ ande yedmoon kuye id kuu kuna? Yembed kangkon ‘Amborom kuu Ambe yaa wananiin.’ ande yedmoon kuye id kuu kuna kii?” andiwen.

¹⁸ Kwane, yi kuu yika yikanmo yaa kaamoniwen, “Yembed ‘aron dukmenmo’ ande yedmoon kuye id kuu kuna? Yembed dakmeen ye weng id kuu nub koronii!” ande kamiwen.

¹⁹ Yi kuu Yesu yaa kaamonandamiib kuu yekaadkeroon kowe yedmendoon, “‘Yiid kuu aron dukmenmo arimbed ne wedmewaibban, kwane aron dukmenmo amanbed yiid kuu ne wedmewaniib.’ ande yedmaan kuye dowadbed yiidka yiidkanmo yaa ‘Kuye weng id kuu kuna?’ ande kamiwoo?”

²⁰ Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, yiib kuu amengiib yuudanabiyiib kamaniibe okad yiridan kuu kubenabaniwa kamaniib kii. Yiib kuu miin kubiyiibban ye dabawiib keraniib kumban, yiib kubiyiibban kuu amonombe kubi dowaken keraneen.

²¹ Meenime. Wonong kuu dana woonande kamimaun kuu wooni aron keraune yewed darewoob kandimaun. Kumban dana woonanuunbed kuu yu yewed kuu nonondandimaun, amborom kuu yu dana wooneen kowe kubiyiib kereen.

²² Kwamune areb kuu kibireb kee yiib kuu kubiyiibban doriib, kumban yiib kuu angkon ika wedmendaniina kubi dowakeniib keraniib. Kuye kubi dowaken kuu karub kanembed ma de kanwanaanban.

²³ Kuye aron mananuun kuu ne yaa ma kaamowaibban. Nembed yiib yaa ke anammo yedmendaan kei, naningko yaambek komo komo kaamonaniib kuu ne Ambembed kondaneen.

²⁴ Yiib kuu anukbed mene kibireb kee naningko yaambek komo komo dowad ma kaamonindo. Yiib kuu kaamonaniib kumbed kandaniib. Kumbed yiib kubi kuu yiminmo keraneen.

²⁵ “Ne kumunkingki kowe dakmi ye wengbed dakmendiin. Kumban aron ku menuun kuu kamune ye wengbed dakmainban, ne Ambe ye kerekmen kuu dianbonmo dakmendaniin.

²⁶⁻²⁷ Yiib kuu ne kuu ye yaambek manaan kuu anam andekoriwa ne yaa mimyob dowaken keewimaib kowe, Ambe, yeka kuu yiib yaa mimyob dowaken keendimaan. Kwani kowe, aron ku mananuun kuu naningko yaambek Ambe yaa kaamonaniib, nembed ye yaa yiib

dowad kaamonainban.

²⁸ Ambe yaambed meneni okad yiri kemaom manaan. Kwane, okad kee domonde Ambeyiib yaa ika wananiin.” andoon.

²⁹ Kwanandoone, ye kedmengkandeendanbed yedmeniwen, “Eb kuu kibireb kee dianbonmo dakmendeeb, kwane eb kuu kumunkingki ye wengbed dakmokban.

³⁰ Kibireb kee nubbed wedmuub kuu meeni korem kuu eb ebkaadmo. Kwane, karub kane eb yaa kaamobdindo yaron kuu ebbled inandi kuu yimin. Kowe keyiib kembed korokboona anam anduub kuu eb kuu God yaambed menewen ande meenuub.” andiwen.

³¹ Kwane, Yesumbed inandundoon, “Kibireb kembedmo yiib kuu anam andiib kiyo?”

³² Aron menuun kuu kibireb kee muneen kuu, yiib korem kuu buyokbayok kere wenebe yiib mimim yiwambiwoom dobere wananiib kii. Yiib kuu ne kirimo domowaniib kii. Kumban ne Ambe kuu ne yoom kowe, ne kuu ne kirimomban.

³³ “Nembed weng kee dakmenabaan kee ne yaambled yiib niindem aom yewenubmo kerok andid. Okad kiri dobiri kuu dabab kandi yeman. Kumban yiib niindem aom aromnime, okad kiri kee nembed burudandaan kowe.” andoon.

17

Yesumbed Yeka Ye Dowad Kurikuri Keroon

¹ Yesu kee kwane dowan keroonkin, ye ambid ari wedmene kurikuri kere yedmoon, “Ambe, aron kuu muneen. Eb Dana Mingki yaa nambiri kone. Kwanebko eb Dana Mingkimbed eb yaa kangkon nambiri kabdok.

² Amborom kuu ebbed nimakarub korem yi korok keru ye aromkono konewen kowe, eb karuwa nimaya konewen korem kuyaa kuu eb Dana Mingkimbed wadkeri aron korem kondaneen.

³ Wadkeri aron korem kukei, God mimo anam eb yaayiib, ebbed nenkoweewa monoonman Yesu Keresu yaayiib yikaadkerundi.

⁴ Deme ebbed kankawewen kuu ambangke dowan keraan kowe, okad kari kee nambiri kabdaan.

⁵ Ambe, okad ongmino yaronbed nambiri awinaan kumbed eb kerebiri arimbed kibireb kee nambiri kawe.

Yesumbed Ye Kedmengkandeendan Yi Dowad Kurikuri Keroon

⁶ “Okad kiridan aombed kane kane ben ne yaa bangkawewen kuu nembed eb kuu yi yaa korokbendaan. Yi kuu ebka ebman, ebbed ne yaa bangkaweewe eweng wengambere awine kandiwen.

⁷ Kumkam korem ebbed ne yaa bangkawewen kuu yi yikaadkeriwen kuu eb yaambed menebeen,

⁸ amborom kuu ebbed weng ne yaa kawewen kuu nimakarub keyaa kondaane awine kandiwen kowe. Yi kuu anammo yikaadkeriwen kuu ne kuu eb yaambed manaan. Kwane, ebbed ne nenkowewen kuyaa anam andiwen.

⁹ Yi dowad nembed kibireb kurikuri kerundaan. Nembed kurikuri keraan kuu okad kiridan yi dowadban, ebbed ne yaa ben bangkawewendan yi dowad, amborom kuu yi kuu ebman kowe.

¹⁰ Nembed neman korem kuu ebman, kwane ebbed ebman korem kuu neman. Kwane, nambiri kuu yi yaambed ne yaa meneboon.

¹¹ “Kibikbed ari kuu ne kuu okad yiri dobarainban, kumban yi kuu okad yiri dobaraniib. Kwane, ne kuu eb yaa mananiin. Ambe Karadmo, ewaningko ye aromkono kumbed yi yaa dorondare. Kwanebko, eb yoom ne yoom nub mimo areb kuu yi kwangkon mimo kerok. Ewaningko kee ebbed kawewen.

¹² Ne yi yoom doburuwen kuu ewaningko kawewen kuye aromkonombed dorondaraan. Yi korem kuu ma biknokban, God Ye Weng Karadmo yaa yedmoon kuu anam id keridowad karub mimo monmari kiwaan ari nenkwoon ye karub kumbedmo.

¹³ “Kibirebya ne kuu ewiib yaa manandamiin kii. Kumban weng keyiib kee ne kuu okad yiri doriin yaron kembed dakmiin kuu, kwanako yi niindem aom kuu ne kubimbed derendarok dowad dakmiin.

¹⁴ Eb weng kuu nembed yi yaa kondaane, okad yiridanbed yi yaa arud wandembiriwen, amborom kuu yi kuu okad kiridanban ne areb kowe.

¹⁵ Ne kaamobdi kuu ebbed yi kuu okad kari kee ben angkanimban. Kuku miin arewaman yaa dorondare yi kuu awande.

¹⁶ Ne kuu okad kirimanban areb anam yi kangkon okad kiridanban.

¹⁷ Eweng kuu anam anam kii. Kuyaa kumbed ebbed yi kuu ben are karadkonomo kerunde.

¹⁸ Ebbed ne nenkoweewa okad yiri manaan kwamune areb, nembed yi kwangkon ben okad

yiri nongkobaana weniib kii.

¹⁹ Yi dowadbed ne kuu neka are karadmo kere eb inamenmo awinaan. Kwanaan kumbed yi kwangkon anammo are karadkonomo kere eb inamenmo awinidan kerok andid.

Yesumbed Anam Andidan Korem Yi Dowad Kurikuri Kerundoon

²⁰ “Ne kedmengkandaandanmo kurikuri kerundokban. Yi weng yaambéd kane kane ne yaa anam andaniibdaniib yi dowad kangkon kurikuri kerundaan.

²¹ Ambe, nembed kurikuri keraan kuu eb kuu ne niindem aom doreewa ne kuu eb niindem aom doriin kwane areb kuu yi kwangkon mimo kerime andid. Yi kwangkon nub niindem aom dobiribko okad yiridan kuu ne kuu ebbéd nenkoweekob manaan ande anam andime.

²² Ebbéd nambiri kawewen kuu ne yaa anam andiwendan yaa kondaan, eb yoom ne yoom mimo kwane yi kwangkon mimo keridowad.

²³ Ne kuu yi niindem aom doriina eb kuu ne niindem aom doreeb kui. Kwamune kumbed yi kuu mimo kai kerok. Kwanibko, okad yiridanbed wedmekoriwa, ebbéd ne nenkoweneb ebbéd ne yaa mimyob dowaken keewimaab areb eb karuwa nimaya keyaa kwamunemo keendi-maab kuu okad yiridanbed yikaadkerime.

²⁴ “Ambe, ne dowaken kuu ne yaa ben bangkawewendan kuu nembed dobaraniin ye yumbon kuyaa kuu yiyiib doberenib ne nambiri wedmaniib kii. Nambiri kee ebbéd kawewen, amborom kuu okadiib ambidiib ongmenabindombéd eb kuu ne yaa mimyob dowaken keewewen kowe.

²⁵ Ambe Yorokmo, okad kiridan kuu eb kuu yi koron, kumban eb kuu ne nekaad. Kwane, ne karuwa nimaya kee yikaadkeriwen, ne kuu ebbed nenkowiebkob manaan.

²⁶ Nembed eb kane kuu yi yaa korokbendaan. Kee kwane kamembaraniin kumbed eb mimyob dowaken ne yaa keewewen kuu yi niindem aom angkimboroko, ne kangkon yi niindem aom dobara.” andoon.

18

Yesu Awineniwen

(Mt 26:47-56, Mk 14:43-50, Lk 22:47-53)

¹ Yesu kuu kurikuri kere dowan keroonkin, yembed ye kedmengkandeendaniib benwenene dabon Kidron yiri kubune yara daaniwen. Kuyaa kuu at olif ye mongkoboniib kowe, ye yoom ye kedmengkandeendan yoom kuyaom wene aomniwen.

² Ambodangoonman Yudas kuu mongkobon kuu ye yekaad, amborom kuu aron yemoon Yesu yoom ye kedmengkandeendan yoom kuu kuyaambad durunimaib kowe.

³ Kwane, yembed wonoone God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yoom Farisidan yoombed ben nongkobiwe, Yudas kuu Rom ana nangmidan yenayiib kurikuri boyambib darewoob ye ooni ye ana nangmidan yenayiib kwane ben kinban mongkobon angka monoon. Yi kuu angkadmakiib lemiib kumaniib benminiwen.

⁴ Yesu kuu ye yaa komo komo kere wanan-dameen kuu yekaadkeroon kowe, yaro wenene

yi yaa kaamondoos, “Yiib kuu kane ande kereknanmo yariib?” andoon.

⁵ Kwane, yimbed “Yesu Nasaretman anduwed.” ande inanduniwen. Ambodangoonman Yudas kuu yi aom kuyaom kuu yeyiib doreen.

Kwanandiiwe, Yesumbed yedmoon, “Ne kei.” andoona,

⁶ yi kuu ikakman irinambene okad yiri kirobiwen.

⁷ Kwane, Yesumbed ikakman kaamondoos, “Yiib kuu kane ande kereknaib?” andoon.

Kwane, yimbed “Yesu Nasaretman anduwed.” ande inanduniwen.

⁸ Kwanandiiwe, Yesumbed yedmoon, “Ne kei.’ ande yedmaan. Yiib kuu ne ande kereknanmo meniib keroonka, yiibbed yena ne yoom doriib kee domondibko winime.” andoon.

⁹ Kee kwane yedmoon kuu anukbed yedmoon, “Ebbed bangkawewendan kuu ma biknaanban.” andoon kuu anam id keroon.

¹⁰ Kwane, Saimon Pita kuu ye kerewangiib kowe, yembed nandune God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob ye dememan ye kenood wiwi angka nare daandoon. Kuye karub yaningko kuu Malkus.

¹¹ Kwane, Yesumbed Pita yaa yedmenoon, “Eb kerewang nande yu kud aom kowe. Ebbed meeneeb durud yewed ye dabab kee ne Ambembed kawoon kuu awinainban manok andewedoo?” andoon.

¹² Kwane, Rom ana nangmidan yoom yi korok yoom kurikuri boyambib darewoob ye ooni ye ana nangmidan yoombed Yesu awinene non-gangke yenbeniwen.

*Yesu Kuu Anasiib Yaa Nenwiniwen
(Mt 26:57)*

¹³ Kwane, ibduruk kuu Yesu kuu Anasiib yaa nenwiniwen. Anas kuu Kaiyafas ye wonong yu ambe. Kaiyafas kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob kuye weeb yaa kinoonman.

¹⁴ Yembed Yuudan yaa anukbed yedmoon, “Karub mimombed nimakarub korem yi dowad bobnaneen kuu amun.” andoon kuu ye kumbed yedmoon.

*Pitambed Yesu Nekaadban Andoon
(Mt 26:69-71, Mk 14:66-68, Lk 22:54-57)*

¹⁵ Kwane, Saimon Pita yoom kedmengkandeenman maa yoom kuu Yesu nenwiniweniib ye yondem kerenden winiwen. Kedmengkandeenman kee God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoobbed yekaadkerunoon kowe, ye kuu korok keye ambib ye kuuk aom Yesu ye yoman yeyiib wonoon,

¹⁶ kumban Pita kuu korokbed yekaadban kowe bunangkamo yinmone kuuk ambongko diambed doboroon. Kwane, kedmengkandeenman aomnoon ye karub kuu ikakman mene ambongko ooni ye deme wonong koyu yaa daandekore Pita nende kuuk aom aomnoon.

¹⁷ Kwane, wonong koyumbed Pita yaa, “Eb kuu karub keye kedmengkandeenman dee?” ande kaamonuune, Pitambed inandundoon, “Yii, neyibban.” andoon.

¹⁸ Kuye amnoon kuu yurukiib kowe, demedan yena yoom kurikuri boyambib darewoob ye ooni

ye ana nangmidan yenambed amot nengkeko-riwe kuyaa dobere kanawanewande dorokanabiib. Pita kwangkong kuyaa dorone yeyiib yuruk dorokaan.

Anasbed Yesu Kaamoboan

(Mt 26:57-68, Mk 14:53-65, Lk 22:66-71)

¹⁹ Kwane, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoobed Yesu yaa ye kedmengkandeendaniib ye kedmengkandiyiib ye kerekmen yaa kaamoboan.

²⁰ Kwane, Yesumbed inandune yedmoon, “Ne kuu nimakarub korem yaa kuu dianbonmo dakmendimain. Kwane, Yuudan nedbimaib ambib embeng embeng aomiib Yuudan korem nedbimaib kurikuri boyambib darewoob yaayiib kedmengkandimain, ma bikne dakmindo.

²¹ Kowe komande ne yaa kaamoniib? Kedi, karub ne dakmaane wengambiriwen kuu yikaad kowe, yi yaambed kaamondime.” andoon.

²² Kwanandoone, kurikuri boyambib darewoob ye ooni ana nangmi ye karub kuu Yesu ye dia doreen kumbed Yesu ye angkatom yakdarekore yedmoon, “God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob yaa kuu weng kwamune dakmimaibkowoo?” andoon.

²³ Kwane, Yesumbed inande yedmoon, “Nembed weng abdon dakmaan keroka, abdon kuna kuu yedme. Kumban nembed komo dakmaan kuu anam keroonka, komande ne kuu neeb?” andoon.

²⁴ Kwane, Anasbed yedmoonkob Yesu nongyeni-
biweniib kumbed God dore Yuudan dore wedyiri

dobiridan yi korok darewoob Kaiyafas yaa nenwiniwen.

Pitambed Angkon Ika Yesu Kuu Nekaadban Andoon

(Mt 26:71-75, Mk 14:69-72, Lk 22:58-62)

²⁵ Kwane, Pita kuu kuyaa yeka yuruk dorokane doreena, yenambed ye yaa kaamoniwen, “Eb kuu karub yakuye kedmengkandeenman dee?” andiwe, Pitambed bironde yedmoon, “Yii, neyiibban.” andoon.

²⁶ Kwane, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob ye dememan maa kuu kuyaa doreen. Karub kee karub Pitambed kenood daandoon kuye karubkim kumbed aromne dakmoon, “Eb kuu at olif mongkobon aom kuu ewiib wedmebdaan kii.” andoon.

²⁷ Kwane, Pita angkon kwane anamban kii ande bironoona erebnarimbanbed ayam komkoon.

Yesu Paillet Ye Arinambo Ari Nenwiniwen

(Mt 27:11-18, Mk 15:1-15, Lk 23:1-3,18-25)

²⁸ Kwane, Yesu kuu Kaiyafas yambiwoom kuu koronde Yuudan yi Gavana Romdanbed kowiwen ye karub ye boyambib kwaab yaningko Pretorium yaa nenwiniwen. Kuyaron kuu amkimo kai kowe, Yuudan yi korok korok ye ambiwoom aomnindo bunangkambed dohiriwen, amborom kuu aomnaniib kuu Yuudanban daboknaib ye amowamob domokbaniib kowe Yuudan yi Burudandoon ye orok anindeban keraniib.

²⁹ Kowe Pailletbed mene angkaderene yi yaa kaamondoona, “Karub keyaa kee komo dabab weng koniwen?” andoon.

³⁰ Kwanandoone, yimbed inanduniwen, “Ye kuu amob domokboon ye karubban karen, ye kuu nenmene eb yaa kabdindo karen.” andiwen.

³¹ Kwane, Pailletbed yedmoon, “Yiibka nenwene yiiwamob yaambbed wengyundime.” andoon.

Kwanandoone, yimbed inanduniwen, “Kumban nubka nubbed karub mim aye kowi ye dabab koni kuu yiminban.” andiwen.

³² Keyiib kee kwanodned Yesumbed komo ye yaa kamuneene ye bobni ye kerekmen bobni ye kiwaan dakmoon kwamune id kere wonodned yimin.

³³ Kwane, Pailletbed ye ambiwoom aomne Yesu baandoona wonoona kaamonenoon, “Eb kuu Yudan yi king dee?” andoon.

³⁴ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Kee eb kaamoni dee, o karub yenambbed ne dowad ma yedmebdiwen dee?” andoon.

³⁵ Kwane, Pailletbed inandoon, “Ne kuu Yumanoo? Dowan! Ebka eb ambibkindan yoom yi korok korok yoombbed neyiib yaa kuu nenminiwen. Kowe eb kuu komo ambarakmi kamewen?” andoon.

³⁶ Kwanandoone, Yesumbed inande yedmoon, “Nembed korok kere oonimbon kuu okad kiri yemanban. Okad kiri yeman keroon karen Yuudanbed ne awine nenminiwen kebeni dowad ne demedanbed nangbiwen karen. Kumban ne oonimbon kuu ambibkin kimyen mamaa yaambbed.” andoon.

³⁷ Kwane Pailletbed yedmoon, “Kowe, eb kuu king kii!” andoon.

Kwane, Yesumbed inandoon, “Ebbbed ne kuu king andeeb kuu anam yedmeeb kii. Anam kuu

kuye dowadbed ne kuu wooneen kii. Kwane, anam anam ye weng dakme korokbendi dowad okad kiri manaan. Nimakarub korem anam anam ye kerekmen angka doriib kuu ne yaa wengamberewaniib.” andoon.

³⁸ Kwanandoone, Pailtbed kaamonoon, “Anam anam kuu kuna?” andekore, Yuudan yaa angkon angkane wene yedmendoon, “Ne kuu ambarakmi yaambed dabab koni yeman karub keyaa ma wedmokban.

³⁹ Yiib koobdande kwanimaib kuu Yuudan yi Burudandoon orokbon yaron arimbed daawaiwe wii karub mimo bunangka obon keru dowad yiib dingki ari nenkowimain. Kwane, yiib dowaken kuu ‘Yuudan yi king’ nenkondaniinoo?” andoon.

⁴⁰ Kwane, yimbed baande komkane inandiwen, “Yii, yembanii! Barabas nub yaa nenkondeyaa!” andiwen. Barabas kuu anukbed gapman yaa bon keroon kowe wii aom nenkaaniwen.

19

Yesu Ayi Dowad Nenkowiiwa Woonoon (Mt 27:27-31, Mk 15:16-20)

¹ Kwane, Yesu kuu nong yikyikiibbed angkurom angka ayi dowad Pailtbed yedmoonan enwene kwane ayiwen.

² Kwane, ana nangmidanbed nong yikyikiibbed korok ari dereni yeman bedmekoriwa, Yesu ye korok ari derene kowiwen. Kwane, ebkad do-boob minodminodiib kuu kanmene ye yaa kan inwarunekoriwa,

³ ye dia mene “Yuudan yi king, amkim amun eb yaa!” ande ye murubia ari yakdanme ayimo kame ika ika yemoon kameniwen.

⁴ Kwane, Pailtbed ikakman angkadere Yuudan yaa yedmoon, “Kedi, karub ke nen angkuro man-aan kei, ye yaa dabab koni ye ambarakmi ye id kuu ne ma wedmindo.” andoon.

⁵ Kowe, Yesu kuu nong yikyik bedmiwen ye korok ari derene ebkad doboob minodminodiib derenoon kumbed mene angkadoroon kuu Pailtbed yi yaa yedmendoon, “Karub kuu kekei!” andoon.

⁶ Kwane, God dore Yuudan dore wedyiri do-biridan yi korok korok yoom yi ana nangmidan kurikuri boyambib darewoob oonimaib yoom Yesu wedmenekoriwa, erebnarimban komkane yedmiwen, “Ye kuu aye at ming arimbed kinime! Ye kuu aye at ming arimbed kinime!” ande kamiwen.

Kumban Pailtbed yi yaa inandundoon, “Yiibka nenwene at ming arimbed kinime. Ne kuu dabab koni ye ambarakmi ye id kuu ma wedmindo kowe.” andoon.

⁷ Kwanandoone, Yuudanbed aromkonomo nangkane yedmiwen, “Ye kuu God ye Mingki andoon kowe, nub amobbed yedmoon kuu ye kuu aye bob kowi yeman.” andiwen.

⁸ Pailt kuu kee kwane wengamberekore ye uni kuu ari keroon.

⁹ Kwanekore boyambib kwaab aom ika aomne Yesu yaa kaamonoon, “Eb kuu kunayambed menewen?” andoon. Kumban Yesu kuu ma inandunindo.

¹⁰ Kwane, Pailletbed ye yaa yedmoon, “Eb kuu dakmewokban kereewoo? Eb koronduwed wini ye kerekmeniib eb at ming arimbed ayuwed bob-niyiib kuye aromkono kuu ne yaambéd angkeen kuu ebkaadbanoo?” andoon.

¹¹ Kwane, Yesumbed inandoon, “Eb aromkono kandewen ne yaa kuu ari doreen ye God yaambéd kii. God yaambédban karen ne yaa ma kamaabban karen. Kwanekob, karub kanembed ne nende eb yaa kabdoon kuu ambarakmi darewoob kamoon, eb arebban.” andoon.

¹² Kuyaambéd ari kuu Paillet ye dowaken Yesu korondenod wini yeman kamoon kumban, Yuudanbed komkane dakmiwen, “Eb kuu karub kee domonene korondaneewa wananeen kuu, eb kuu Saesaa yangkodmimban. Karub kanembed yeka ‘King keraan kii.’ andaneen kuu, Saesaa yaa bon keroon.” andiwen.

¹³ Paillet kuu weng kee kwane wengamberekore, Yesu nenmene angkaderekore, Bot Kudmiwenbon kwarimbed wengyundi ye dibirimbon ari wene diboroon. (Bot Kudmiwenbon kuu Hibru wengbed kuu Gabata andimaib.)

¹⁴ Kuye aron kuu Yuudan yi Burudandoon ye orok nekwenabi ye aron. Kuuu aronkob yaa kereen. Kwane, Pailletbed Yuudan yaa yedmendoon, “Yiib king kuu kei.” andoon.

¹⁵ Kumban yimbed komkane yedmiwen, “Nenwene! Nenwene! Aye at ming arimbed kine!” andiwen.

Kwanandiiwe, Pailletbed kaamonendoon, “Yiib dowaken kuu yiib king aye at ming arimbed kinaniinoo?” andoon.

Kwane God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok dareb darebbed inande yedmiwen, “Nub king kuu yenayiibban, Saesaamo.” andiwen.

¹⁶ Kwane, Paillet kuu yi weng wengamberekore, yeenbon arimbed at ming arimbed aye kowi dowad ana nangmidan yaa nenkoon.

*Yesu At Ming Arimbed Dare Kanmaniwen
(Mt 27:32-44, Mk 15:21-32, Lk 23:32-43)*

Kowe, Romdan yi ana nangmidanbed Yesu nenwenib

¹⁷ at ming kankoniwe, yeka Nangkarakbon yaa kankarine wonoon. (Nangkarakbon kuu Hibru wengbed kuu Golgota andimaib.)

¹⁸ Kwane, kwari kumbed ye kuu at ming arimbed bakumbed dare kankoone maniwen. Kwane, karub ayoob kuu ben at ming ayoob arimbed bakumbed darekorib Yesu ye angkara angkara benkoobe dariwen.

¹⁹ Pailletbed kerek yaa korok weng kwamune wongkoon, “YESU NASARETMAN, YUUDAN YI KING”. Kerek kee koonoone at ming dungkun ari deriwen.

²⁰ Weng kee Hibru wengbed Romdan yi weng Latinbed Gurik wengbed wongkanaboon. Kwane, weng kee Yuudan yemoon kimingkiwen, amborom kuu Yesu aye at ming arimbed kiniwen yaambbed siti aom kuu ambabban kowe.

²¹ Kwane, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokbed Paillet yaa yedmiwen, “ ‘Yuudan Yi King’ ande wongkaab. ‘ ‘Ne kuu Yuudan Yi King.’ ande yedmoon.’ kwane wongke.” andiwen.

²² Kwanandiiwe, Pailletbed inandoon, “Komo nembed wongkaan kuu angkimbaraneen, kuyaa kuu inamen maa kandainban.” andoon.

²³ Kwane, Romdan yi ana nangmidanbed Yesu at ming arimbed dare kanmanekoriwa, Yesu ye ebkad nandenib andokbe wenore kaningiib kere nekwiwen, yi kaningiib kowe. Ebkad maaaa kuu kad yaa yoni yebkad kuu nandiwen. Kuye ebkad kuu barad manayiib ma kan dabokne karangkindo mimo kumbed kongkono yaambéd wene konomed yaa wene emkong yaa yiminbed karangkiwen.

²⁴ Kwane, yika neman yedmoon yedmoon kamiwen, “Nub kuu ebkad kee birindaub. Bot ari nuwaningko wongke kirarem, kane yaningko wedmanuub kuu yeka ebkad kandaneen.” andiwen. Kwaniwen kuu God Ye Weng Karadmo ke wongkoon kei, “Yika nebkad kuu bene andokbe wenore yi mimim benib, bot aningkoyiib kirarekorib aningko wedmiwenman nebkad maa kandoon.” ande wongkoon kuu anam id keroon. Kwanikob, ana nangmidan kuu kwamunemo kamiwen.

²⁵ Yesu ye at ming dia kuu ye awaan yoom ye awaan yu yangkura yoom Klopas ye amban Meri yoom Meri Magdalen yoom kui.

²⁶ Kwane, Yesu wedmoonka awaan yoom ye kedmengkaneenman yembed mimyob dowaken keenimaan yoom kuu dia doriib kowe, Yesumbed ye awaan yaa yedmoon, “Ena yee, ye kuu ub dana mingki ande kowaan.” andekore,

²⁷ ye kedmengkaneenman yaa yedmoon, “Yu kuu eb ena ande kowaan.” andoon. Kwane, kuye

aronbed ari kuu kedmengkaneenman kembed yambiwoom nen oonoon.

Yesu Bobnoon

(Mt 27:45-50, Mk 15:33-41, Lk 23:44-49)

²⁸ Kuye yoman kuu Yesu yekaadkeroon kuu komo komo korem kuu ambangke dowan keroon. Kwane, God Ye Weng Karadmombed komo wongkoon kuu anam id keru dowad Yesumbed yedmoon, “Ok moom bobnaan.” andoon.

²⁹ Kwane, wain ok dereb kereen kuu dia angkeen kowe, ok awinimaan ye obkod kande kuyaom kaane kande isop nondong ari kowe Yesu ye mongkodkono yaa kankooniwen.

³⁰ Kwane, Yesu kuu ok anoonkin yedmoon, “Kuned kuu korem awine dowan keraan kii.” andoon. Kwane, korok wan yiri kubune ye kingkin Awodki ye dingki ari kowe bobnoon.

³¹ Kuye aron kuu Sabat aron nekwanabi aron, angkon aron awari kuu Sabat aroniib Yuudan yi Burudandoon ye orokbon aroniib kowe, kuye aron ari karub at ming arimbed kinambiri kuu Yuudan yi korok korok yi dowakenban. Kwanikob, yi kuu karub at ming arimbed kinambiriwen yi yon kuu ana nangmidanbed domangkibko duknibko yi bob kuu ben kubudirime andi dowad wene Paillet yaa kaamoniiwe ee andoon.

³² Kwani kowe, ana nangmidanbed wene karub ayoob Yesu yoom ibmo at ming arimbed bakumbed dare benkoobe dariweniib yaa wenenib, karub maa ye yon kuu domangkekorib, karub maa ye yon kuu domangkiwen.

³³ Kwane, mene Yesuyiib yaa mene wedmibka, ye kuu bobnoon kowe ye yon domabangkindo keriwén.

³⁴ Kumban kwani kerí koronde ana nangmi ye karub mimombéd kanadbed Yesu ye id kebed yaa monbenoone kirodmo umkaniib okiib meneben-aboon.

³⁵ Kee kwanoona wedmoon ye karubbed yedme korokboon. Yembed komo yedme korokboon kuu anammo. Ye yekaad anammo dakmeen. Yembed yedme korokbendoon kuu yiib kwangkón anam andime dowad.

³⁶ Kwamune kamiwén kuu God Ye Weng Karadmo aombéd wongkoon kuu “Ye kono kuu ma domabangkaanban.” andoon ye wengiiwa,

³⁷ God Ye Weng Karadmo maa, “Yi kuu kanadbed kariwén ye karub kuyaa keenombaraniib.” ande wongkoon ye weng kuu anam id keroon.

Yesu Ye Id Kuu Mangkiwén

(Mt 27:57-61, Mk 15:42-47, Lk 23:50-56)

³⁸ Kuye yoman kuu Arimateaman Yosefbed Yesu ye id kanwene mangki dowad Pailét yaa kaamonoona ee andoon. Yosef kuu yemyeb Yesu ye yoman wini ye karub, amborom kuu Yuudan yi korok korok yaa unendoon kowe. Kwane, ee andoon kowe, Yosefbed mene Yesu ye bob kuu kanwonoon.

³⁹ Anuk yirimbed Yesuyiib yaa amnoombéd durune wonoon ye karub Nikodemus kuu baeb amun yeman meeryiib aloyiib dabokniwén ye dabab 35 kilos areb kumbéd kan Yosef yaa dabokne wonoon.

⁴⁰ Karub ayoob kembed Yesu ye bob id kuu kandenib, Yuudanbed yi bob mangkimaib kwane areb kuu baeb amun yemaniib ebkad kawan-moyiibbed bedmiwen.

⁴¹ Yesu at ming arimbed dare kan maniwen ye yumbon kuyaa kuu mongkoboniib. Mongkobon kuyaom kuu bobkonombon yewewiib, kuyaom kuu bob ma mangkindo.

⁴² Kuye aron kuu Yuudan yi Sabat aron nekwen-abi yaron kumban Sabat aron dia kereen, angkon bobkonombon kuu dia kowe, yimbed Yesu ye bob kuyaom kowiwen.

20

Bobkonombon Aom Yesu Dowan (Mt 28:1-8, Mk 16:1-8, Lk 24:1-11)

¹ Amkimo kaimbed arimingu ye aronki ibdu-ruk nambirindombed Meri Magdalenbed wene bobkonombon yaa wedmuunka, ambongkodem kebenoon ye bot darewoob kuu kan angkara kowoon.

² Kwane, Meri kabaanmo wene Saimon Pita yoom kedmengkandeenman maa Yesumbed mimyob dowaken keenimaan ye karub yoom kuyiib yaa wene yedmeen, “Karubbed nub Yariman kuu bobkonombon aom kuu kan angkaniwen kii! Kowe kunaya kowiwen kuu nubkaadbani!” andeen.

³ Kowe Pita yoom kedmengkandeenman maa keyoom bobkonombon yaa andowe wene wedmok winiwen.

⁴ Karub ayoob kibindariwen kumban, karub maambed kirod kirod kabaanmene Pita kuu deburudandoon. Kwane, bobkonombon yaa yedinmo wonoon.

⁵ Kwane, yembed ambokibine aom wedme wedmoonka ebkad kawanmo kumbedmo angkeen. Kwane, ye kuyaom aomnindo.

⁶ Kumban ye yoman meneen ye karub Saimon Pitambed de niindem aom aomne wedmoonka ebkad kawanmoyiib

⁷ Yesu ye korok ari bedmiwen ye ebkadiib kumbedmo dangeen. Korok ari ye ebkad kuu yekarebmo bedmoon, bob andedmi ye ebkad kawanmo yaa ma daboknindo.

⁸ Kwane, kedmengkandeenman maa bobkonombon yaa ibduruk wonoon kee ye kangkon aomne wedmekore anam andoon.

⁹ Kumban yi ayoob kee yi kuu God Ye Weng Karadmo aombed Yesu kuu bobni yirimbed dembaneen ande wongkoon kuu meene ongme kaadkerindo.

¹⁰ Kwanikob, yi kuu ikakman yi ambiwoom winiwen.

¹¹ Kumban Meri kuu bobkonombon bunangka doberenu ameng kamuun. Kwane inok waun kumbed ambokibine bobkonombon dem aom kereknenu

¹² engyus ayoob ebkad kawanmo inwariwen wedmendeen. Yi kuu Yesu kowiwen ari dibenib, maaaa kuu korok kerekmen arimbed diboroone, maaaa kuu koborom yon kerekmen anukbed diboroone keruwen.

¹³ Kwane, yu yaa kaamondiwen, “Angkodmi, komandewed ameng kameeb?” andiwe, yumbed

yedmeen, “Ne Yariman kuu kanwiniwen. Kwane, yimbed kunaya kanwene kowiwen kuu ne nekaadban.” andeen.

¹⁴ Meri kee kwane yedmuunkin, yu amonombe wedmuune Yesu kuu kuyaa doreen kumban yu yukaadkerunindo.

¹⁵ Kwane, Yesumbed kaamondoan, “Wonong ee, komandewed ameng kameeb? Ub kuu kane ande kereknaab?” andoon.

Merimbed meeneen kuu ye kuu kuye yongbon oonoonman andeen kowe, ye yaa yumbed yedmeen, “Korok, ebbed ye id kuu kanwene kowewen keraneen kuu yedmewebka wene kanda.” andeen.

¹⁶ Kwane, Yesumbed yu yaa yedmoon, “Meri.” andoona, yu amonombe Yesu ye kerekmen kerenu Hibru wengbed yedmeen, “*Raboni yee!*” andeen. (Raboni ye weng id kuu “Kedmengkandi korok”.)

¹⁷ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Ne yaa awinewaab, komoyiibkob ne kuu Ambeyiib yaa ikakman winindo kowe. Kumban nangkodmiayiib yaa weneneb ne kuu ikakman ne Ambe, angkon yiib Ambe, ne God, angkon yiib Godiib yaa wanaan kii andi ye weng yi yaa daande.” andoon.

¹⁸ Kwane, Meri Magdalenbed kedmengkandeendaniib yaa weng yuk kanwene yedmendeen, “Yariman wedmemaan kii!” andenu yembed yu yaa komo komo kee dakmoon kuu yi yaa dakmendeen.

Yesumbed Ye Kedmengkandeendaniib Yaa Angkadoroon

¹⁹ Sande ye amnoom arimbed, kedmengkandeendan kuu mimyamo nedbiwen. Yuudan yi korok korok yaa uniwen kowe, ambongko karangmiwen. Kwane, Yesu kuu mene yi kidangkambed dangkuro dobere yedmoon, “Iwari yewenub kuu yiib yaa angkimborok.” andoon.

²⁰ Kee kwane yedmoonkin, ye dingkiyiib ye id kebed yaayiib korokbendoon. Kwane, kedmengkandeendan Yariman wedmeniwen kuu kubi miin darewoob keriwen.

²¹ Kwane, Yesumbed ikakman yedmoon, “Iwari yewenub kuu yiib yaa angkimborok. Ambembed ne nenkwoona manaan kwamune areb, kibireb nembed yiib ben nongkobako winime.” andoon.

²² Kee kwane andekore, inum yi yaa narene yedmendoon, “Kingkin Karadmo yiib niindem aom nendime.

²³ Yiibbed nimakarub yena yi ambarakmi are nonondandaniib kuu yi ambarakmi kuu Godbed are nonondandaneen, kumban yiibbed yi ambarakmi are nonondandaibban kuu Godbed yi ambarakmi kuu are nonondandaanban.” andoon.

Yesu Tomas Yoom Kedmengkandeendan Yena Yoomiib Yaa Angkadoroon

²⁴ Kedmengkandeendan wad ayoowiib mim Tomas, yaningko maa Didimus andimaib, kedmengkandeendan nedbiwen kuu yeyiibban, Yesu yi yaa monoon kuu.

²⁵ Kowe, kedmengkandeendan yena kembed Tomas yaa yedmeniwen, “Yariman wedmenuwen kii.” andiwen.

Kumban yembed yi yaa yedmoon, “Nekareb ye dingki yaa baku dariwen ye dem yumbon wedmeni kuyaom ne dingki yaa kuyaom kamoneni, ye id kebed yaa dingki kamonaniin kumbed anam andaniin, kwanainban kuu anam andainban.” andoon.

²⁶ Kwane ari ye Sande arimbed, Tomas yoom Yesu ye kedmengkandeendan yena yoom kuu ambiwom ikakman nedbiwen. Ambongko korem karangmiwen kumban Yesu kuu yi kuyaom kuu yeyiib mene dangkuro doberekore yedmoon, “Iwari yewenub kuu yiib yaa angkimborok.” andoon.

²⁷ Kwanandekore, Tomas yaa yedmenoon, “Ne dingki kee wedme, eb dingki yire ne id kebed yaa kaane wedme. Eb karekmi kuu korondeneb anam ande.” andoon.

²⁸ Kwane, Tomasbed Yesu yaa yedmenoon, “Ne Yariman, ne God!” andoon.

²⁹ Kwane, Yesumbed yedmenoon, “Eb kuu wedmewekoreb ne yaa anam andeewoo? Kane kane akmewindo kumban anam andiwen kuu amun kerundoon.” andoon.

Buk Kee Yesu Yaa Anam Andime Dowad Wongkoon

³⁰ Yesumbed ye kedmengkandeendan yi kerebiri arimbed yeka maaaa ye dud kami korokbenaboon yemoon yena kuu buk keyaom kee ma wongkanabindo.

³¹ Kumban keyiib kee wongkanaboon kuu yiib kuu Yesu kuu Godbed Kinoona Monoonman Keresu, ye kuu God ye Mingki kii ande anam

andime dowad. Kwane, yiib kuu ye yaa anam andaniib kuu, ye yaambed wadkeri kandaniib.

21

Yesumbed Ye Kedmengkandeendan Ediib Yaa Angkadoroon

¹ Kuye yoman kuu Yesu kuu bowan Galeli angkambed ye kedmengkandeendan yaa angkadere dangkuro durundoon. Kwamune kere wonoon kei.

² Saimon Pita yoom Tomas yaningko maa Didimus andimaib yoom Galeli ye kambong Kenaman Natenio yoom Sebedi ye meed ayoob yoom kedmengkandeendan ayoob yena yoom ibmo doriib.

³ Kwane, Saimon Pitambed yi yaa yedmendoon, “Ne kuu okyiri oon bad wanandamiin.” andoone yimbed yedmiwen, “Nub kwangkon nuwiib eb yoom wananuwa.” andiwen. Kowe, yi wenenib oon bi motod aom aomne wene amnoom doboob oon bi ye men kamobiwen, kumban oon ma maandindo keriwen.

⁴ Awari amkimo kaimbed Yesu kuu wim ari doboroon, kumban ye kedmengkandeendan kuu Yesu ye komboon kuu yikaadkerunindo.

⁵ Kwane, yembed yi yaa kaamondo, “Ee angkodmia, yiib kuu oon ma maandindo dee?” andoone “Yii, dowanaa.” ande inandiwen.

⁶ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Yiib oon bi ye men nande motod wiwi angkambed kamonime. Kwananiib kumbad oon kuu maandaniib.” andoon. Kowe, yi kuu kwaniwen. Kuyiib kuu oon yemoonbed awuniiwa awingkoon kowe, yi kuu

oon bi ye men ika motod aom kamoni kuu yimin-ban keriwon.

⁷ Kwane, kedmengkandeenman Yesumbed mimyob dowaken keenimaan ye karubbed Pita yaa yedmoon, “Ii Yariman kiyi.” andoona, Pita kuu kee kwane wengamberekore ye bunangka ebkad deme dowadbed biankwoon kuu kan derene ok yiri bumboroon.

⁸ Kwane, Yesu ye kedmengkandeendan yena kuu motod aombed oon bi ye men aom oon yemoon aomniwen kuu binge Pita ye yoman bid yaa kanwiniwen, amborom kuu bid yaa kuu anbabban 90 mitas areb kowe.

⁹ Kwane wirine wim ari kuro dodkenib wedmi-
iwa amoyidkobbed deneen. Kwane, amot ari kuu
oon deneen. Kuyaa kuu omiib.

¹⁰ Kwane, Yesumbed yi yaa yedmoon, “Oon kibireb biwen kuyiib yena benminime.” andoon.

¹¹ Kowe Saimon Pitambed motod aom aomne wene oon bi ye men kuu binge bid yaa nanmonoon. Oon bi ye men kuu oon dareb darebmo diiriwen kuu 153yiib kumban oon bi ye men kuu ma birindindo.

¹² Kwane, Yesumbed yi yaa yedmoon, “Mene an-
iman anime.” andoon. Ye kedmengkandeendan
kuu yi yikaadkeriwen kuu Yariman kowe, “Eb kuu
kane?” ande ma kaamobindo.

¹³ Yesumbed menene om bendune bangkan-
dekore oon kwangkon kwane ben bangkandoon.

¹⁴ Yesu kuu bobnoon yirimbed nen demboon
yaronbed mene kwaniwen yaron kee ye ked-
mengkandeendan yaa kuu angkaderebeen kuu
ayoobmimiib kereen.

Yesumbed Ye Karuwa Nimaya Awande Aromkono Konde Andoon Pita Yaa

¹⁵ Kwane, yi kuu animan ane dowan keriiwe, Yesumbed Saimon Pita yaa kaamonoon, “Saimon, Yoon ye mingki, mimyob dowaken keewimaab kuu yi mimyob dowaken keewi keyaa burudan-doonoo?” andoon.

Andoone, Pitambéd yedmoon, “Ee, Yariman, ebkaad kuda, mimyob dowaken keebdimainaa.” andoon.

Andoone, Yesumbed yedmoon, “Ne karuwa nimaya kuu sibi mana areb kowe, awande aromkono konde.” andoon.

¹⁶ Angkon Yesumbed ika kaamonoon, “Saimon, Yoon ye mingki, mimyob dowaken keewimaawoo?” andoon.

Andoone, Pitambéd yedmoon, “Ee, Yariman, ebkaad kuda, mimyob dowaken keebdimainaa.” andoon.

Andoone, Yesumbed yedmoon, “Ne karuwa nimaya kuu sibi oonoonman areb oone.” andoon.

¹⁷ Kwane Yesumbed ayoobmim kaamonoon, “Saimon, Yoon ye mingki, mimyob dowaken keewimaawoo?” andoon.

Pita kuu kubiyiibban keroon, amborom kuu Yesumbed “Mimyob dowaken keewimaawoo?” ande kaamobene ayoobmim keroon kowe. Kwane, Pitambéd yedmoon, “Yariman, komo komo korem eb ebkaadmo. Eb ebkaad ne kuu eb yaa mimyob dowaken keebdimain kii.” andoon.

Kwanandoone, Yesumbed yedmoon, “Ne karuwa nimaya awande aromkono konde.

¹⁸ Nembéd eb yaa ke anammo yedmebdaan kei, eb kewéd yaronbéd ebkad kuu ebka deebekore

eb dowaken kunaya wanande meenimaab kuu kuyaa kwane yarebimaab. Kumban eb kionnaneeb kuu aniib dowad karub maambed eb nendaneena eb dingki yiraneewe ebkad deebedekore eb dowakenban kuyaa wini ye yumbon kuu kuyaa eb nenwananeen.” andoon.

¹⁹ Pita kuu kamune ayaniuwe bobnaneen kumbed God yaa nambiri konaneen kuye dowadbed Yesumbed keyiib yedme korokboon. Kwanandekore, Yesumbed Pita yaa yedmoon, “Ne yoman mene!” andoon.

²⁰ Kwane, Pita kuu amonombe anuk wedmoonka Yesumbed mimyob dowaken keenimaan ye karub kuu yi yoman meneen. (Anukbed keye karub kee orok aniwen yaambed Yesu yaa yonekore ari kuu ye yaa kaamonoon, “Yariman, eb yaa kanembed ambodanganeen?” andoon.)

²¹ Kwane, keye karub Pitambed wedmenekore Yesu yaa kaamonoon, “Yariman, ye yaa komo keraneen?” andoon.

²² Kwanandoone, Yesumbed inandunoon, “Ye dobaraneenkob ikakman mananiin kuu ne dowaken keraniin kuu eb meenembiri yemanban. Eb kuu ne yoman mene!” andoon.

²³ Kee kwane yedmoon kumbed yikanmo kuyaom kedmengkandeendan yaa nuub weng kan yariwen kee, kedmengkandeenman keyiib kee bobnaanban ande kamiwen. Kumban Yesumbed kuu bobnaanban kii ande ma yedmindoo, yembed kamunemo yedmoon, “Ye dobaraneenkob ikakman mananiin kuu ne dowaken keraniin kuu eb meenembiri yemanban.” andoon.

²⁴ Kedmengkandeenman kee kamenabi keyiib

kee yedme korokbendeni wongkaan kuu ne kei.
Nub nubkaad yedme korokbendi ye weng kee
anammo.

²⁵ Yesumbed kamenabi yemoon yenayiib
kwangkong ongmenaboon. Kami mimim korem
kuu buk aom wongkanabiwen karen, mok
nembed meendobaan kuu buk miin yemoon
kowe okad yiri buk nongkobimbon kuu yiminban
keroon manok karen.

**Buk Baibel long tokples Yongkom
Genesis, Psalms, and The New Testament in the
Yongkom Language (also called the Yonggom
language) of Papua New Guinea**

copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Yongkom

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b3f9b0a2-8cdb-5470-8e3c-8250231eee99